

PRÆSIDENTEN FOR ØSTRE LANDSRET

Den 5 OKT. 2004
J.nr. 40A-ØL-37-04

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
07 OKT. 2004

Justitsministeriet har ved skrivelse modtaget den 16. august 2004 (sagsnr. 2004-711-0114) anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Sagen har været drøftet med landsrettens dommere på et plenarmøde den 1. oktober 2004.

Jeg skal herefter udtale, at landsretten kan tilslutte sig Konkursrådets principielle synspunkter, hvorefter det er væsentligt, at gældssaneringsreglernes karakter af konkrete lempelsesregler bevares, således at det fortsat vil være muligt for såvel skifteretterne som de overordnede domstole at træffe afgørelse i den enkelte sag på grundlag af en bedømmelse af dennes særlige omstændigheder.

Landsretten finder det velbegrundet, at reglerne om behandlingen af ansøgninger om gældssanering og sager om gældssanering udformes i lys af erfaringer, som er indvundet gennem de 20 år, hvori det hidtidige regelsæt har været i kraft, og således at bindingen til regelsættet om tvangsakkord løsnes, hvor dette findes rigtigt.

Landsretten kan tilslutte sig, at det forekommer principielt rigtigt, at betingelserne for at nægte gældssanering så vidt muligt beskrives i lovtæksten.

Det skal endelig bemærkes, at de forslag i betænkningen, som har materielretlig betydning, i vidt omfang forekommer at være af politisk karakter, hvorfor landsretten ikke finder at burde fremsætte bemærkninger hertil, og at dette også gælder forslaget om et særligt regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs.

Domstolsstyrelsen modtager efter Justitsministeriets anmodning kopi af denne skrivelse.

Ziegler

Nanna Blach

Præsident Jens Feilberg

Sø- og Handelsretten

Bredgade 70, 1260 København K.

Tlf.: 33 47 92 22 Fax.: 33 47 92 82

Jmt. modt.

06 OKT. 2004

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Slotholmsgade 10

1216 København K

Den 5/10 2004

J.nr. H 11/04

Vedr.: Betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering

Sø- og Handelsretten har ingen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Jens Feilberg

RETTEEN I AALBORG

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
07 OKT. 2004

Præsidenten
Badehusvej 17
9000 Aalborg
Tlf. 96 30 70 00
Fax. 96 30 70 08
CVR-nummer 21-65-95-09

SHJ13488/Sagsbeh. SHJ
J.nr. 09.2004-1.65
Deres j.nr. 2004-711-0114

5. oktober 2004

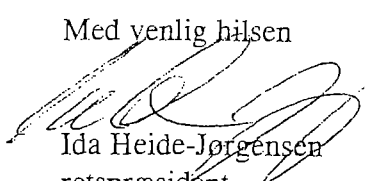
I skrivelse af 16. august 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning 1449/2004 om gældssanering.

Jeg kan på egne vegne og vegne Præsidenterne for Retterne i Århus og Roskilde meddele, at betænkningen ikke giver os anledning til bemærkninger.

Præsidenten for Retten i Odense har fremsendt vedlagte notat om betænkningen som hermed videresendes.

Kopi af høringssvar og notat fra Retten i Odense er sendt til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Ida Heide-Jørgensen
retspræsident

nævnes udgifter til licens, pligtmæssig antenneforening, telefonabonnement og forsikring, som efter praksis i de fleste skifteretter trækkes fra, inden betalingsevnen udregnes. Ændringerne vil få yderligere effekt, når der er to voksne i husstanden, der får flyttet udgifter fra særskilte poster til rådighedsbeløbet. Fastsættelse i bekendtgørelsesform uden der overlades et rimelighedsskøn til skifteretten udelukker desuden, at vi fremover kan præmiere dem, der har meget lave udgifter, og kompensere hos dem, der har lidt for høje boligudgifter (men selvfølgelig har de vejledende rådighedsbeløb hen ad vejen i mange skifteretter mistet den vejledende karakter, også grundet landsretternes i visse tilfælde noget overdrevne fokusering på "bundliniebeløbet").

3. Skattefradrag.

Skifteretten kan af de af Konkursrådet anførte grunde tiltræde, at skattefradragets retter for renter af saneret gæld afskaffes i sin helhed. At et skattestop indgår i regeringens generelle politik er næppe afgørende for, at man på et begrænset område uden samfundsøkonomisk betydning afskaffer nogle fradrag med en overvejende praktisk begrundelse.

4. Efterlønsbidrag.

Efter betænkningen side 161 skal efterlønsbidrag ikke kunne fratrækkes som en særskilt udgift. Udtalelsen står i et afsnit om fagforeningskontingent og bidrag til A-kasse, hvilket må være en følge af, at efterlønsbidraget opkræves sammen med disse udgifter. Ret beset skal efterlønsbidraget imidlertid ses i sammenhæng med pensionsordninger. Efterlønsbidraget er af en beskeden størrelse, rummer et kollektivt element og er udbredt samt sædvanligt. Det kan efter skifterettens opfattelse derfor være vanskeligt at begrunde, at efterlønsbidraget skal behandles anderledes end de udgifter, der omhandles i udkastet til bekendtgørelse § 3, stk 4, nr 2 (og delvis nr 1). Der er tale om en ændring i forhold til landsretspraksis, jf. www.fuldmaegtigen.dk. dokument 1-2004-575, og det vil ofte have en social slagside, idet den velkvalificerede lønmodtager typisk vil have en arbejdsgiverbetalt pensionsordning, mens den nedslidte ufaglærtes eneste mulighed for tilbagetrækning, inden folkepensionsalder opnås, typisk vil være efterlønnen. Desuden kan ansøgeren ikke vælge at holde en pause med efterlønsstillægsbetalingen, mens han er under gældssanering, for så kan han ikke senere blive omfattet igen.

5. Ægtefællens gæld.

Adgangen til at fradrage ægtefællens gæld omfatter ikke gæld vedrørende bolig og transportmiddel, jf. § 11, 2. pkt., i udkastet til bekendtgørelse. Boligudgiften, herunder til prioritetsgæld, skal i stedet opgøres efter § 4, og dermed underkastes rimelighedskriteriet. Tilsvarende skal en eventuel transportudgift, herunder til billån, ud over 495 kr. være rimelig. Man kunne istedet som budgetpost medtage transportudgift i henhold til statens kilometertakst, og så lade folk selv bestemme, hvordan de kommer på arbejde. En ægtefælles udgift til prioritetsgæld og billån har efter hidtidig praksis kunnet fradrages, når de har kunnet afholdes af ægtefællens egen indtægt med fradrag af et rimelig bidrag til familiens øvrige underhold, svarende til § 11, 1. pkt., i udkastet til bekendtgørelse. Der er dermed tale om en væsentlig stramning, hvor husstandsprincippet tillægges nogle konsekvenser, som det ikke hidtil har haft. Det valgte kriterium i udkastet til bekendtgørelse § 11, 2. pkt., er desuden uklart. Gæld, der "vedrører" boligen kan afgrænses for-

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Mailes med PDF-fil til jm@jm.dk

Administrationskontoret
St. Kongensgade 1-3, 4.sal
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 70 10 44 55
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
Jeres sagsnr. 2004-711-0114.
MBR10840/Sagsbeh. MBR
J.nr. 4101-2004-19.4

4. oktober 2004

Betænkning om gældssanering

Justitsministeriet har ved brev af 13. august 2004 anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse til Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Vi har ingen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Martin Broms

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Jmt. modt.
04 OKT. 2004

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

1. oktober 2004

J.nr. 109/2004

Deres j.nr. 2004-711-0114

I et udateret brev har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Foreningen har ikke bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Henrik Linde

Justitsministeriets
Lovafdeling
12 2004-711-0114

Justitsministeriets
Lovafdeling

Dommerfuldmægtigforeningens bemærkninger til betænkning om gældssanering

1. Budgetforhold.

1.1. Sammenhængen mellem de ændrede rådighedsbeløb og de udgifter, der særskilt kan trækkes fra.

Dommer Lilian Hindborg, Retten i Gråsten, har lavet flere undersøgelser vedrørende rådighedsbeløbet og særskilte udgifter i budgettet. Disse viser alle, at skifteretterne benytter forskellige rådighedsbeløb, navnlig vedrørende børn, og at de har en forskellig praksis for, hvilke udgifter der kan medtages særskilt i budgettet.

Det kan derfor tiltrædes, at disse spørgsmålet nu reguleres mere detaljeret, ligesom det kan tiltrædes, at reglerne fastsættes af en politisk ansvarlig minister, idet spørgsmålet om den almindelige levelfod må anses for et almenpolitisk holdningsspørgsmål.

1.2. Ægtefællens gæld.

Efter bekendtgørelsesudkastets § 2, stk. 1, nr. 8, jf. § 11, 1. pkt., kan ydelser på ægtefællens gæld fradrages i budgettet, hvis denne selv kan betale ydelserne og en rimelig andel af de fælles udgifter. Der ses ikke ud over lovudkastets § 197, stk. 4, at være nogen grænse for, hvordan, hvornår og hvorfor gælden er stiftet.

Adgangen til fuldt ud at fradrage ægtefællens gæld omfatter imidlertid ikke gæld vedrørende bolig og transportmiddel, jf. bekendtgørelsesudkastets § 11, 2. pkt. I disse tilfælde er adgangen til at fratække disse gældsposter underkastet rimelighedsbegrænsningen i bekendtgørelsesudkastets § 4 og § 3, stk. 4, nr. 3.

En ægtefælles udgift til prioritetsgæld og billån har efter hidtidig praksis kunnet fradrages, når de har kunnet afholdes af ægtefællens egen indtægt med fradrag af et rimelig bidrag til familiens øvrige underhold, svarende til bekendtgørelsesudkastets § 11, 1. pkt. Der er dermed tale om en væsentlig stramning, hvor husstandsprincippet tillægges nogle konsekvenser, som det ikke hidtil har haft. Det er uklart, om dette er tilsigtet.

1.3. Regulering i lov eller bekendtgørelse.

Foreningen finder endeligt, at det bør overvejes nærmere, hvilke spørgsmål, der skal reguleres i selve loven, og hvilke spørgsmål, der skal reguleres i

I lovudkastets § 208, stk. 2, bør det angives, at det er skifteretten, der skal indrykke proklamaet.

5. Fordringsprøvelse.

Vedrørende lovudkastets § 208 a, stk. 1, 1. pkt., finder foreningen, at der bør fremgå, at fordringen skal være dokumenteret i behørigt omfang. Foreningen er enig i, at der ikke bør ske en egentlig prøvelse af fordringer under en gældssanerings sag. Det bør imidlertid sikres, at medhjælper har et vist grundlag for at bedømme fordringen. Anmeldelsen bør derfor angive fordringens stiftelsestidspunkt og de faktiske omstændigheder, hvorpå kravet støttes.

6. Omstødelse.

Efter lovudkastets § 221, stk. 2, skal fyldestgørelse indvundet ved lønindeholdelse efter indledning af en gældssanerings sag fralægges, når gældssanerings sagen er sluttet med afgørelse om gældssanering. Bestemmelsen må forstås således, at beløbet skal udbetales til skyldneren med henblik på, at han fordeler det indvundne til alle kreditorerne. Foreningen er enig i selve bestemmelsen, men finder dog anledning til at påpege, at det indvundne beløb kan udgøre betydelige beløb, og at et sådant beløb eventuelt vil kunne friste nogle skyldnere til at forbruge pengene og dermed kunne unddrage Told & Skat beløbet.

Efter konkurslovens § 224 skal skifteretten modtage omstødellesbeløb. Dette bør også gælde for fralæggelsesbeløb efter lovudkastets § 221, stk 3.

Det bør imidlertid overvejes, om beløbet og fordelingen kan overlades til medhjælper. Dette er i overensstemmelse med Pengeinstitutankenavnets praksis i de sager, hvor et pengeinstitut pålægges at fralægge sig provenuet fra en ophævet pensionsordning, som er søgt modregnet. Efter foreningens opfattelse bør i givet fald kun i særlige tilfælde kræves en kautionsforsikring.

7. Sagsomkostninger og retsafgift.

Vedrørende sagsomkostninger henvises til det anførte under punkt 3 om vurderingsomkostninger.

Foreningen skal videre henstille, at der overvejes at pålægge retsafgift for behandlingen af ophævelsesbegæringer, herunder eventuelt således at afgiften tilbagebetales, hvis begæringen tages til følge.

Ophævelsesbegæringer indgives ofte, fordi der skal betales retsafgift, hvis

det formål at få gældssanering i konkurs vil kunne slå igennem i praksis uden en lovændring eller udtrykkelige bemærkninger derom i forarbejderne.

I øvrigt må det overvejes om en formel bobehandling og kurators indberetninger m.v. giver et så væsentligt bedre beslutningsgrundlag end medhjælperes redegørelser, at det er rimeligt at stille krav om en formel konkursbehandling for at iværksættende kan få gældssanering på de særlige vilkår.

11. Bemærkninger i øvrigt.

Det bør overvejes om det skal gøres obligatorisk at antage en medhjælper.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at blanketterne skal ændres, når de nye regler træder i kraft.

Det hilses velkommen, at der søges skabt klarhed over behandlingen af de forskellige forsikrings- og pensionsordninger.

Intentionerne bag Konkursrådets forslag om alene at operere med et begrænset antal (konkret 9) *faste udgiftsposter* kan tiltrædes. Formålet med en fastlæggelse af udgiftsposterne og med en nærmere fiksering af rådighedsbeløbet er at skabe *større forudsigelighed og gennemsigtighed i budgettet*. Advokatrådet advarer imidlertid mod i for høj grad at basere budgettet på faste poster. Der både må og skal være plads til et *individuel fornuftigt skøn* i gældssaneringssager, hvor *resocialiseringshensyn* fortsat må tillægges betydelig vægt.

Ved fastsættelsen af *rådighedsbeløbet* tiltræder Advokatrådet, at der tages afsæt i det af Forbrugerinformationen årligt udarbejdede husholdningsbudget, baseret på børn i forskellige aldersklasser.

Advokatrådet kan ligeledes tiltræde Konkursrådets forslag til behandling af *panterrettigheder* i gældssaneringsinstitutionen, men ser med nogen betænkelighed på, at der søges indført en bestemmelse om *prækusivt proklama* i gældssaneringssager, specielt når der ikke søges indført en ordning, hvorefter der foretages en egentlig *fordringsprøvelse*.

Advokatrådet er enig i, at reglerne om *omstødelse* – specielt i relation til *lønindeholdelse* – ændres.

Til gengæld anbefaler Advokatrådet indført en regel, hvorefter *fortrinsstilling* i henhold til konkurslovens §§ 94-96 blev lovfæstet, også i gældssaneringssituationen i tilfælde, hvor gældssanering gennemføres i umiddelbar tilknytning til ophør af anmeldt betalingsstandsning.

Det gældende regelsystem med *vejledning over for gældstyngede danskere* er efter Advokatrådets opfattelse ikke tilfredsstillende. I tilknytning til den offentlige debat, der den senere tid har været omkring dette spørgsmål, bl.a. affødt af beslutningsforslag B 41 af 7. november 2003 om *gældsrådgivning for private*, finder Advokatrådet det afgørende, at der skabes basis for en målrettet, neutral og kvalificeret rådgivning på et så tidligt tidspunkt i forløbet som overhovedet muligt. De nuværende regler i dels retsplejelovens § 14, stk. 3, 2. pkt., dels konkurslovens § 216, stk. 5, er ikke tilfredsstillende. Det vil ofte være påkrævet med rådgivning, inden der indleveres begæring om gældssanering til skifteretten. Efter *retshjælpsbekendtgørelsen*, bkg.nr. 1140 af 13.12.02 om offentlig retshjælp ved advokater, § 6, stk. 3, er gældssaneringssager undtaget fra retshjælp. Det gælder såvel den *almindelige retshjælp* efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, som den *udvidede retshjælp* efter bekendtgørelsens § 7, stk. 2. Ikke mindst på baggrund af, at Konkursrådets overvejelser om en evt. revision af gældssaneringsreglerne bl.a. også skulle tage hensyn til den *socialretlige og skatteretlige lovgivning*, findes det påkrævet, at der skabes hjemmel til rådgivning i denne fase op til evt. indledning af

Advokatrådet kan principielt tiltræde, at der i bekendtgørelsesform sker en nærmere detailregulering. Dette vil *fremme ensartetheden og forudsigeligheden* og vil givetvis medvirke til, at der hurtigere vil kunne ske ændringer og/eller tilpasninger af regelsættet, når dette findes hensigtsmæssigt og/eller påkrævet. Advokatrådet frygter imidlertid, at en bekendtgørelse som den i betænkningen indeholdte ikke i tilstrækkeligt omfang vil medvirke til en egentlig præcisering af de nærmere betingelser for afsigelse af gældssaneringskendelse. Bl.a. fremgår der intet af udkast til bekendtgørelse om, hvad der forstås ved "*normal prioritering*" af skyldnerens beboelsesejendom. Fastlæggelse af dette begreb kræver efter rådets opfattelse en nærmere vejledning i relation til spørgsmål som: omprioritering, omprioritering med ændret (forlænget) løbetid og pauselån, herunder evt. anvendelse af pauselån ud fra kompensationspunkter.

På trods af det betydelige udredningsarbejde, der er præsteret af Konkursrådet, er der dog en række problemstillinger, som kræver nærmere afklaring. Det gælder bl.a. i relation til

- stillingtagen til, i hvilket omfang der fra offentlige myndigheder skal indhentes oplysninger til brug for stillingtagen til indledning af gældssanerings sag, herunder obligatorisk krav om fremskaffelse af formular R-75 og evt. en forhåndsredegørelse fra kommunerne/told- og skatteregionerne, både i relation til sociale- og skattemæssige forhold,
- i bekendtgørelsesform fastlæggelse af mindstedividenden pr. udlodning pr. kreditor,
- stillingtagen til vejledning og rådgivning og finansiering heraf, evt. via skiftereutens faste medhjælpere i nærmere afgrænset omfang forud for og i forbindelse med ansøgning om gældssanering,
- stillingtagen til betydningen af (betydende) fordringshaveres (forhånds)tilkendegivelser i relation til skyldnerens gældssaneringsforslag,
- en reguleringsbestemmelse i gældssaneringsbekendtgørelsen for så vidt angår rådighedsbeløbet.

.....

Advokatrådet vil afslutningsvis udtrykke sin anerkendelse af Konkursrådets gennembearbejdede bud på, hvorledes der kan foretages en tilpasning/modernisering af gældssaneringsreglerne med en *afbalanceret hensyntagen til dels fordringshaverne, dels skyldneren* og dennes familie. Advokatrådet er positivt indstillet over for en ændring af gældssaneringsinstituttet i overensstemmelse med de anvisninger, der fremgår af Konkursrådets betænkning. Advokatrådet ser dog gerne, at de supplerende bemærkninger og forslag, der fremgår af retsudvalgets notat, medinddrages i overvejelserne omkring den endelige udformning af lovforslag til ændring af konkurslovens afsnit IV samt den nødvendige følgelovgivning.

.....

sin gæld saneret. Gældssaneringsinstituttet for iværksættere bør som i relation til andre skyldnere herefter være forbeholdt de skyldnere, der ikke har mulighed for at få deres økonomi saneret via en tvangsakkord eller frivillig akkord.

Konkursrådet har flere steder (bl.a. s. 343 og 414) anført, at arbejdet med kommissoriets pkt. 2.2. om *rekonstruktion af insolvente virksomheder* snarest efter udarbejdelse af gældssaneringsbetænkningen vil blive igangsat. For at foretage en tilbundsgående undersøgelse af konsekvenserne af ændring af/ophævelse af kl. § 161 og som en konsekvens heraf ændring af kl. § 176 bør den del af Konkursrådets lovudkast, der relaterer sig til gældssanering for iværksættere, udgå af lovforslaget, idet den rejste problemstilling naturligt hører sammen med en reform af reglerne om rekonstruktion af insolvente virksomheder.

Advokatrådet beklager den sene fremsendelse af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe

Konkursrådet om at lægge vægt på *iværksætterhensynet* i forbindelse med rådets arbejde med revision af konkurslovens regler om rekonstruktion og gældssanering.

Allerede s. 23 ff. foretages en sammenfatning af Konkursrådets overvejelser og forslag. Allerede her kan det konstateres, at der i bet. 1449 lægges op til nyskabelser på en række hovedpunkter, der kan opsummeres til

at de nærmere *betingelser for at få gældssanering* kommer til mere udtrykkeligt at fremgå af konkursloven (s. 23)

at fastsættelsen af det beløb, som skyldneren skal betale til kreditorerne i en periode efter kendelsen om gældssanering, fastsættes i bekendtgørelsesform, hvor *udkast til bekendtgørelse* er medtaget s. 533-536

at det fastslås, at der tages udgangspunkt i *husstandens samlede økonomiske formåen*, dog således at der ikke skal betales mere end skyldnerens nettoindkomst til kreditorerne, idet der her i overensstemmelse med GS-redegørelsen introduceres en nyskabelse i den situation, hvor skyldnerens gæld i al væsentlighed hidrører fra *gældsstiftelse før etableringen af samliv* med aktuel samlever/ægtefælle, hvorefter det beløb, der maksimalt skal betales til kreditorerne svarer til skyldnerens nettoindkomst med fradrag af halvdelen af husstandens rimelige udgifter (s. 24)

at *børnefamilieydelse og andre ydelser m.v.*, der tilfalder skyldnerens husstand i kraft af dennes børn, alene skal anvendes til betaling af udgifter vedrørende børnene (s. 24)

at behandlingen af skyldnerens *pensionsordninger* lovreguleres, og hvorefter der skabes mulighed for ophævelse af visse arbejdsmarkedspensionsordninger, uanset at gældssaneringsansøgerens arbejdsgiver ikke ønsker at give samtykke til førtidig ophævelse af pensionsordningen. Samtidig foreslås en regelændring, hvorefter pengeinstitutter m.v. ikke over for skyldnere med pensionsordninger har ret til at foretage modregning i beløb, der kommer til udbetaling fra pensionsordningen som led i skyldnerens gældssanering (s. 24)

at der fastsættes regler med henblik på *værdiansættelse af pantefordringer* baseret på de p.t. gældende norske regler (s. 25)²

² Jf. bl.a. Lars Lindencrone Pedersen i U 93B.133, Jens Anker Andersen i FM 93.31 og Jens Paulsen i FM 01.93.

bør fortsat forblive en mulighed for fysiske personer og i princippet en mulighed der skal stå alle fysiske personer til rådighed.

En lempelse af mulighederne for rekonstruktion af kriseramte virksomheder bør ske på anden måde, nemlig ved en ophævelse eller ændring af kl. § 161 kombineret med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf. senere i afsnit 15.4.

3. GÆLDSSANERINGSREGLERNES PLACERING I DET INSOLVENSRETTLIGE SYSTEM (s. 47-55)

Advokatrådets Retsudvalg finder det som udgangspunkt uden afgørende betydning, om gældssaneringsinstituttet fremover reguleres i konkursloven eller i en særskilt lov. Advokatrådets Retsudvalg finder det derimod væsentligt, at gældssaneringsager fortsat behandles i skifteretten, således at samtlige insolvensretlige sager behandles i samme forum.

Advokatrådets Retsudvalg er ligeledes af den opfattelse, at på en række områder har praksis siden 1984 vist, at konkurslovens regler om tvangsakkord vil være et velegnet udgangspunkt for reglerne om gældssanering. Til gengæld er det Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse, at gældssaneringsinstituttet fremover fortjener en mere selvstændig placering og ikke blot som et appendiks til tvangsakkordreglerne. Dette gælder i særdeleshed såfremt der i forbindelse med ændring af gældssaneringsinstituttet ikke sker afgørende ændringer i vitale dele af reglerne om tvangsakkord; specielt en ændring eller ophævelse af reglen i kl. § 161 om mindstedividenden, jf. afsnit 15.

Også udviklingen på tvangsakkordområdet, hvor der på landsbasis i 1984 blev gennemført 305 tvangsakkorder og i 2001 blev gennemført 110 tvangsakkorder – det nuværende niveau – gør, at tvangsakkordinstituttet måske ikke fuldt ud er egnet som forbillede for gældssaneringsreglerne. Gældssaneringsageres mangfoldighed, herunder de sociale hensyn og resocialiseringshensyn³, der ligger bag gældssaneringsreglerne, gør, at det givetvis vil være hensigtsmæssigt i større omfang end tidligere at løsrive gældssaneringsreglerne fra tvangsakkordreglerne. Samtidig må det påregnes, at de drøftelser, der p.t. pågår i virksomhedspant-udvalget, vil få om ikke afgørende så dog betydelig betydning for anvendelse af tvangsakkordinstituttet fremover, hvorimod indførelse af virksomhedspant næppe vil påvirke gældssaneringsinstituttet. Hvilken betydning indførelse af virksomhedspant vil få på tvangsakkordinstituttet, vil givetvis afhænge af, i hvilket omfang kl. § 161 afskaffes/ophæves kombineret med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf. nærmere afsnit 15.4.

³ Jf. bet.1957.82, s. 129.

at en ikke uvæsentlig del af gælden er pådraget ved *strafbare forhold* eller *erstatningspådragende adfærd*.

Specielt i relation til erstatningspådragende adfærd bør der selvfølgelig sondres mellem forsætlig adfærd, groft uforsvarlig adfærd eller blot simpel uforsvarlig adfærd. Forslaget til præcisering synes ikke at medvirke til at klarlægge retstilstanden i forhold til gældende praksis.

at skyldneren har *undladt at afdrage på sin gæld*, selvom skyldneren har haft rimelig mulighed herfor.

Denne bestemmelse vil i særlig grad hindre gældssanering for personer, der har *udnyttet fremført skattemæssigt underskud*. Til op midt i 1990'erne blev der afsagt et større antal kendelser, jf. bl.a. VL 2536.93 og VL 2676.94, der fastslog, at udnyttelse af fremført skattemæssigt underskud uden opsparing (men henblik på senere udlodning til kreditorerne) var gældssaneringshindrende.

Retsstillingen synes siden 1995/96 at være ændret, jf. bl.a. U 96.17 VL og 96.1286 VL. I U 96.17 VL var der på ansøgningstidspunktet forløbet ca. 5 år siden udnyttelsen af det fremførte skattemæssige underskud. I U 96.1286 VL var der forløbet ca. 13 år. Landsretten udtaler i U 96.17 VL: "*... at uanset de belastende oplysninger om underskudsfremførslen i 1987-1989 findes det ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for fortsat at tillægge disse oplysninger afgørende betydning ...*" Samme synspunkt – nemlig den medgåede tid – tillægges også betydning ved vurdering af andre dadelværdige forhold. Sådan skal det også være. En præcisering i lovform synes ikke isoleret set at medvirke til en præcisering af den ønskelige retstilstand. Ikke mindst i relation til udnyttelsen af fremført skattemæssigt underskud var det måske i særlig grad relevant at sammenholde dette forhold med spørgsmålet om *afdragsperiodens længde* ud fra *kompensationsbetragtninger*, jf. eksempelvis

VL 2197.94. Vestre Landsret udtalte, at den skattemæssige besparelse ved at fremføre underskud for årene 1991-93 kun delvist var kommet kreditorerne til gode, og at der efter landsrettens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad var ydet kreditorerne kompensation herfor ved udformningen af gældssaneringsforslaget (over en 5-årig periode). Der blev derfor ikke meddelt skyldneren gældssanering.

om behandlingen af pensionsopsparinger sker ved en *tillempet kodificering* af den seneste retspraksis⁴ på området (s. 122 ff.).

Advokatrådets Retsudvalg kan ligeledes tiltræde Konkursrådets tilkendegivelse (s. 129), hvorefter skyldnere, der indretter deres formueforhold med henblik på gældssanering, fortsat ikke skal meddeles gældssanering.

Endelig kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at en regel om skyldnerens *kompensation for usædvanlige pensionsindbetalinger* udformes således, at det i almindelighed er de indbetalte beløb, der skal hæves fra pensionsordningen og fordeles blandt kreditorerne (s. 132). A.st. tilkendegives intet om, hvorvidt der er tale om de indbetalte nominelle beløb eller de indbetalte beløb reguleret for skat. Da de indbetalte beløb normalt vil være bruttobeløb, idet "beskatningen" sker ved udbetaling (normalt med 60 %), ville det – såfremt pensionsbeløbene ikke var indbetalt – normalt alene være nettobeløbene, der ville kunne anvendes til betaling til kreditorerne. Derfor bør det præciseres, at det alene er *nettoværdien af de indbetalte præmiebeløb*, der skal kompenseres.

Som rigtigt påpeget af Konkursrådet har de mange og forskelligartede pensionsordninger givet anledning til mange og ofte også både uhensigtsmæssige og "uretfærdige" afgørelser. Advokatrådets Retsudvalg kan derfor tiltræde Konkursrådets forsøg på ensartet behandling af pensionsordninger, som dette foreslås (s. 133 f.) ved udformning af en regel, hvorefter udbetalinger fra en *ratepension*, der falder i afdragsperioden, inddrages i sagen som almindelig indtægt, hvorimod en udbetaling fra en *summaordning* alene inddrages forholdsmæssigt, således at den kan behandles på samme måde som en rateordning – som *substitut for en lønindtægt*. Den nærmere udformning af reglen behandles i afsnit 16, hvor Konkursrådet (s. 134) foreslår, at bestemmelsen udformes i bekendtgørelsesform.

Endelig kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at der skabes lighed til, jf. lovudkastets § 222a, at pengeinstitutter og forsikringsselskaber *afskræves muligheden for at modregne* i beløb, der kommer til udbetaling fra pensionsordninger, der ophæves efter fristdagen som et led i skyldnerens gældssanering (s. 136).

6. BUDGETFORHOLD (s. 137-189)

6.1. Rådighedsbeløbet

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde (s. 157), at der fastsættes *regler om rådighedsbeløbets størrelse*. Dette forudsætter imidlertid, at såvel budgettets

⁴ Jf. bl.a. U 98.115 VL, U 98.1545 H, U 98.1582 VL, U 00.1668 ØL, U 00.2072 VL, VL 0081.01, VL 1888.00.

gældsaneringskendelse. Hensigten er bestemt anerkendelsesværdig, men risikoen er, at der ikke tages de nødvendige, konkrete hensyn. Ad udgifter til børnepasning (s. 161 f.) anføres, at det alene er udgifter til *ordinær børnepasning*, der forudsættes medtaget på budgettet. Begrebet ordinær børnepasning er ikke entydigt. Mange familier arbejder på atypiske tidspunkter, og hvad der i relation til en familie er ordinært, vil være ekstraordinært i forhold til andre familier, hvorfor det bestemt kan være relevant at medtage udgifter til privatantaget børnepasser ud over udgifter til eventuel kommunal børnepasningsordning.

I relation til *udgifter til samvær med børn* er det prisværdigt, at Konkursrådet udtaler, at omkostninger til gennemførelse af samværet kan medtages som en udgiftspost på gældsaneringsbudgettet.

Vedrørende såvel *ordinære* som *ekstraordinære transportudgifter* (s. 164) synes Konkursrådet at tage afsæt i en forudsætning om, at der alle steder i landet er mulighed for offentlig befordring, både arbejdsrelateret og i fritiden. Infrastrukturen i tyndt befolkede områder kombineret med flere børn og derfor flere pasningssteder vil i sig selv ofte nødvendiggøre bilhold, uden at bilhold i sig selv anses som nødvendigvis påkrævet i relation til erhvervelse af indkomsten. Da omkostninger til bil ofte vil være en betydelig post og ofte den næststørste post på budgettet, kunne det have været ønskeligt med en mere nuanceret vurdering/holdning til problemstillingen omkring bilhold, herunder *løbende vedligeholdelsesomkostninger* – et forhold, der i henhold til den nugældende praksis synes at blive behandlet meget individuelt⁵.

Som 8. punkt, der foreslås medtaget som en fast udgiftspost, er anført "*udgifter til helt særlige behov*". I relation til denne post anføres (s. 165), at eksempelvis udgifter til *privatskole/ophold på efterskole* som udgangspunkt ikke opfylder betingelserne til at kunne medtages under dette punkt, men at helt særlige hensyn til skyldnerens barn, herunder fx sygdom e.l., kan resultere i, at disse udgifter kan medtages. Derved er retsstillingen for så vidt ikke ændret i forhold til den nugældende. Der vil også fremover skulle udøves et skøn over, hvad der forstås ved *helt særlige behov*.

6.1.3. Fastsættelse af rådighedsbeløbet

I og med antallet af individuelle udgiftsposter reduceres, idet flere sædvanlige udgiftsposter betales over rådighedsbeløbet, vil der *fremover blive opereret med et større rådighedsbeløb*. Konkursrådet foreslår (s. 166 ff.), at der tages afsæt i det af Forbrugerinformationens årligt udarbejdede husholdningsbudget, der angives at være udtryk for, hvad der er et "*rimeligt forbrug*".

Konkursrådet anlægger derfor en helt ny betragtning, hvor der opereres med et *gennemsnitligt rådighedsbeløb*, hvori dog ikke medregnes rådighedsbeløbet som

⁵ Jf. bl.a. Hindborg, s. 153 ff., Drews Jensen, s. 133 f. og Jens Paulsen, s. 513 f.

7. SKATTEMÆSSIGE FORHOLD (s. 191-203)

Gældssaneringsager giver – som ved bl.a. akkord – anledning til en række skattemæssige problemstillinger, der omtales nedenfor.

7.1. Rentefradragsret

Efter nugældende retspraksis *indregnes rentefradragsretten i gældssaneringsforslaget*, medmindre der er tale om *bagatelbeløb*, jf. U 94.378 VL.

Teorien⁷ og Konkursrådet⁸ synes at tage afsæt i, at det er skifteretterne og/eller medhjælperen, der anvender ressourcer på beregning af rentefradragsretten. Situationen er den, at som absolut hovedregel vil hverken skifteretten eller skifterettens medhjælper være i stand til på egen hånd at beregne rentefradragsretten. Beregningen må nødvendigvis foretages af skatteforvaltningen, jf. allerede Told- og Skattestyrelsens henstilling af 29. juni 1993, gengivet i TFS 93.396. En afskaffelse af rentefradragsretten i gældssaneringsmæssig henseende vil endvidere spare det offentlige (skatteforvaltningerne) nogen tid, idet en række skyldnere, der ikke i forbindelse med afsigelse af gældssaneringskendelse har fået beregnet eventuel rentefradragsret, fremsætter begæring herom efterfølgende, hvorfor skattemyndighederne i disse situationer er forpligtet til at udarbejde en opgørelse, som alt andet lige vil resultere i en ændret skatteansættelse for skyldneren, som herefter – alt andet lige – kan forvente overskydende skat udbetalt og vel at mærke et beløb, der ikke indgår til fordeling blandt skyldnerens kreditorer. Det er hverken hensigtsmæssigt eller rimeligt, hvorfor Konkursrådets forslag om at afskaffe rentefradragsretten ved gældssanering⁹ kan tiltrædes.

7.2. Andre skattemæssige konsekvenser – indregnede restskatter

Konkursrådet finder (s. 203) ikke anledning til at foreslå eller overveje andre ændringer af skattemæssig karakter i gældssaneringsammenhæng. Konkursrådet afstår derfor fra at foreslå en ændring/ophævelse af reglen i KSL § 61, stk. 3, 3. pkt.¹⁰, hvorefter skattebeløb, der er opkrævet for et år, hvortil der er overført restskat m.v., anses for medgået først til dækning af den overførte restskat m.v. Allerede som følge af, at der ikke synes at være nogen reel grund til at sondre mellem tvangsakkorder, frivillige akkorder eller gældssaneringer i relation til indregnet restskat, kan det tiltrædes, at der ikke foreslås særskilte ændringer af skattelovgivningen på dette punkt i forhold til gældssanering.

⁷ Jf. bl.a. Carsten Bo Nielsen i FM 95.60, Drews Jensen i U 95B.354 og Jens Paulsen i FM 01.91.

⁸ S. 198 ff.

⁹ Tilsvarende gælder i princippet også i relation til tvangsakkord, jf. dog bemærkningerne i afsnit 15 om afskaffelse af mindstedividenden, jf. kl. § 161.

¹⁰ Modsat GS-redegørelsen s. 43 f.

foretaget en enkelt ændring af betalingsstandsningsreglerne i kl. kap. 2 om betalingsstandsning¹².

I høringsfasen op til gennemførelsen af 1996-konkursreformen fremkom Finansrådet med kritiske bemærkninger i relation til formuleringen af kl. § 16 a, stk. 2. Da det samtidig kan konstateres, jf. bl.a. FM 93.100 ØL (ØL 332.92, 8. afd., A16.10.92), at reglerne om *panthaverregnskaber* i kl. § 87 ikke finder anvendelse under betalingsstandsning, er der mange gode grunde til, også i forbindelse med en revision af gældssaneringsreglerne, tillige at ændre kl. § 16 a, stk. 2. Dette kunne eventuelt gennemføres ved, at kl. § 16 a, stk. 2, 1. pkt., blev ændret til følgende affattelse:

*"Træffer skifteretten afgørelse efter stk. 1, skal skyldneren betale løbende ydelser på de i stk. 1 nævnte pantefordringer efterhånden som de forfalder. For så vidt angår fordringer sikret ved ejerpantebrev eller skadesløsbrev forrentes disse med renten i henhold til det underliggende skyldforhold, dog maksimeret til den fastsatte referenceniveau med tillæg af 7 % i henhold til rentelovens § 5."*¹³

Når der også foreslås en maksimering af renten, skyldes det, at der gennem de senere år er set eksempler på, at der i såvel ejerpantebreve som skadesløsbreve opereres med relativt høje rentesatser, og hvor den primære basis for disse høje rentesatser er at opnå (formel) pantesikkerhed forud for efterstående panthavere – et synspunkt der ikke gør sig gældende i gældssaneringsituationen.

Konkursrådet foreslår (s. 227), at skyldneren selv skal stille sikkerhed for og reelt også betale *vrderingsomkostningerne*. Når det findes hensigtsmæssigt at afsige gældssaneringskendelse med bibeholdelse af skyldnerens faste ejendom af hensyn til skyldneren og ofte tillige dennes husstand og ikke mindst børn er det uhensigtsmæssigt at operere med en lovfæstet regel, hvorefter alene visse typer af omkostninger skal afholdes af skyldneren, uanset om der afsiges gældssaneringskendelse eller ej. Her skal anføres, at det generelt anses for bedre stemmende med reglerne om tvangsakkord og frivillig akkord, hvorefter omkostningerne betales forlods¹⁴, hvilket i tilfælde af afsigelse af gældssaneringskendelse i princippet vil være ensbetydende med, at udgiften til vurdering afholdes af fordringshaverne, idet udgiften indregnes som en forlods udgift i gældssaneringsforslaget.

¹² Der blev foretaget en ændring i kl. § 16 a, stk. 1, hvor "*rådighedsberøvelse eller*" blev ændret til "*rådighedsberøvelse, herunder overtagelse til brugeligt pant, eller*".

¹³ Se Jens Paulsen i FM 00.70 ff. – Pantefordringer – betaling af løbende ydelser – kl. § 16 a, stk. 2.

¹⁴ Jf. for tvangsakkords veckommende kl. § 158, stk. 2, nr. 2, forudsætningsvis, idet vurderingsomkostninger reelt er udtryk for akkordomkostninger, der i konkurssituationen ville have fortrin efter kl. § 93, nr. 2, og i betalingsstandsningssituationen og tvangsakkordsituationen ville have fortrin efter kl. § 94, nr. 1.

10. FORDRINGSPRØVELSE (s. 247-265)

Der har steds været enighed om, at der i gældssaneringsager ikke skal gennemføres en *egentlig* fordringsprøvelse¹⁵. Praksis siden 1. juli 1984 har dog også vist, at det kan være hensigtsmæssigt med en modificering af reglerne. Der synes i den forbindelse at være enighed om, at skifteretten/skifterettens medhjælper skal påse, at anmeldte krav ikke er *forældede*. Dette er i sig selv også udtryk for en – om end begrænset – så dog fordringsprøvelse. Ofte vil det forhold, at mange krav er forældede, kunne være et moment, der gør, at den økonomiske betingelse i kl. § 197, stk. 1, nr. 1, ikke er opfyldt. Det må derfor antages, at der allerede på indledningsmødet påhviler skifteretten en *ex officio* pligt til i nogen udstrækning at påse forældelsesproblematikken.

På baggrund af en konkret sag – VL 1746.96 af 12.09.1996 – argumenterer Henning Færmann¹⁶ i FM 96.137 ff. for, at konkursloven ændres, således at der i gældssaneringsager åbnes mulighed for at foretage en prøvelse af de fordringer, der *bestrides* af skyldneren.

Den nugældende retstilstand, hvorefter fordringshavere, hvis fordring *bestrides* af skyldneren, ikke umiddelbart kan medtages som fordring under gældssaneringsagen, medmindre der erhverves dom herfor, er hverken rimelig eller hensigtsmæssig. Det er heller ikke rimeligt at stille krav over for en fordringshaver om at erhverve dom ved de ordinære domstole for blot, efter at sagen eventuelt er vundet, at konstatere, at der herefter alene kan gøres krav på en – ofte beskeden – gældssaneringsdividende – en dividende, der ofte ikke vil stå i rimeligt forhold til de omkostninger, der påføres fordringshaveren ved at anlægge civilt søgsmål. I relation til håndteringen af *bestridte* – og for så vidt også *betingede* – fordringer bør der skabes hjemmel til prøvelse i skifteretten i forbindelse med gældssaneringsagens behandling.

Det af Konkursrådet (s. 259 f.) anførte, hvorefter en *bestridt* fordring ikke kan medtages under gældssaneringsagen, såfremt der ikke anlægges (ordinær) retssag inden for en rimelig frist, kan derfor ikke tiltrædes. Det vil i praksis ikke være muligt at vurdere, om skyldners *bestridelse* af en fordring er udtryk for en reel og ”velment” indstilling eller er udtryk for *chikane* (s. 260).

Advokatrådets Retsudvalg kan ikke tiltræde, at der foreslås en ordning, hvorefter der fortsat opereres med andre regler for håndtering af *bestridte* krav under gældssanering end under konkurs.

Kl. § 216, stk. 4, foreslås herefter affattet som følger:

¹⁵ Jf. forudsætningsvis bet. 957.82, s. 159.

¹⁶ Jf. tilsvarende Jens Paulsen i FM 01.91 f.

men inden kærefristens udløb, ikke vil resultere i, at kravet kan gøres gældende under gældssanerings sagen – kravet er definitivt bortfaldet, medmindre gældssaneringsskendelsen af andre årsager kæres, og gældssaneringsskendelsen ophæves af andre årsager.

11. OMSTØDELSE (s. 265-284)

I relation til omstødelse er der tre problemstillinger, der kan overvejes. Konkursrådet har alene behandlet to – også de vigtigste – nemlig spørgsmålet om lønindeholdelse og spørgsmålet om behandling af fortrinsstillede krav under gældssanering.

11.1. Praktisk håndtering af omstødelseskrav

Konkursrådet anfører (s. 268), at bestemmelserne i kl. §§ 222-224 om den praktiske gennemførelse af krav på omstødelse ikke har givet anledning til vanskeligheder i praksis og derfor ikke omtales. Dette ændrer dog ikke ved, at der i reglerne om omstødelse i gældssanering er *misvisende henvisninger* i regelgrundlaget. Ifølge kl. § 221, stk. 1, kan reglerne om omstødelse i kl. §§ 64-80 først finde anvendelse, når skyldnerens gældssaneringsforslag helt eller delvist tages til følge. Som følge af denne bestemmelse vil det ikke være muligt at anlægge omstødelsessag, før der foreligger en gældssaneringsskendelse. Efter kl. § 223, stk. 1, skal der senest på det i kl. § 215 nævnte møde tages stilling til, om der skal anlægges omstødelsessag. Det "uheldige" ved bestemmelsen i kl. § 223, stk. 2, er, at bestemmelsen forudsætter, at der samtidig med afsigelse af gældssaneringsskendelse skal tages stilling til omstødelsessag. Der er i konkursloven ikke lagt op til, at der skal kunne gennemføres *betingede gældssaneringsskendelser*, bortset fra de situationer, hvor der er omtvistede og/eller betingede krav, og hvor der forholdes i overensstemmelse med det i kl. § 216, stk. 4, anførte.

Henvisningen i kl. § 223, stk. 1, 2. pkt., til kl. §§ 174, 175 og 176, stk. 1, 2.-4. pkt., er heller ikke særlig hensigtsmæssig. Kl. § 174 vedrører fordringshaveres stemmeret ved tvangsakkord – ved gældssanering stemmes ikke. Tilsvarende angår kl. § 175, stk. 2 og 3, fordringshaveres stemmeret og er derfor uden relevans i relation til gældssanering. Med henvisningen i kl. § 223, stk. 1, 2. pkt., til kl. § 186, stk. 1, 4. pkt., er man i den noget atypiske og særegne situation, at skifterettens medhjælper, der alt andet lige må antages at være den person, som skifteretten efter kl. § 186, stk. 1, 2. pkt., vil anmode om at føre omstødelsessagen, får tilkendt honorar fra den dømmende ret for det arbejde, der er forbundet med retssagen. Om der hermed er gjort endeligt op med sagsomkostninger for førelse af sagen, er ikke givet, idet det, uanset der ikke i kl. § 219, stk. 1, henvises til kl. § 223, stk. 1, jf. kl. § 186, stk. 1, 2.-4. pkt., må antages, at skifteretten i forbindelse med gældssaneringens afslutning skal fastsætte et *samlet rimeligt honorar* for det arbejde, der udføres af medhjælperen, og hvor honorarfastsættelsen skal ske i medfør af kl. § 239.

"Kl. § 200. stk. 4. Krav, der ville være fortrinsberettigede i et konkursbo baseret på konkursbegæring af samme dato som gældssaneringsbegæringen, vil også under gældssaneringen bevare fortrinsstillingen."

Afslutningsvis bemærkes, at Advokatrådets Retsudvalg i øvrigt er enig i det hensigtsmæssige i, at konkurslovens § 161 principalt ophæves, subsidiært ændres med fastsættelse af en lavere *minimumsdividende* procent end 25 %, jf. afsnit 15.4.1.

12. SAGSOMKOSTNINGER OG RETSAFGIFT (s. 285-300)

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at gældssaneringsandragere fortsat fritages for betaling af *retsafgift* ved skifteretterne (s. 296). Advokatrådets Retsudvalg kan også tiltræde, at der ikke frem over i videre omfang end i dag skal kræves *sikkerhedsstillelse* for omkostninger ved behandling af gældssaneringsager i henhold til kl. § 203 (s. 299).

Ikke mindst på baggrund af, at også Konkursrådet har anset det for hensigtsmæssigt eller påkrævet i forbindelse med en regelsanering på gældssaneringsområdet tillige at inddrage behandlingen af kl. §§ 161 og 176, jf. afsnit 15.4., synes der ikke belæg for frem over at operere med en 25 %'s regel som grænsedragning for, i hvilke tilfælde omkostninger ved gennemførelse af gældssaneringsag skal afholdes af statskassen eller af skyldneren (læs: fordringshaverne) (s. 298 f.).

Specielt i det omfang kl. § 161 ophæves, eller der fastsættes en (betydeligt) lavere mindstedividende end 25 %, vil (*tvangs*)*akkord* frem over i betydeligt større omfang end i dag kunne være et *alternativ til gældssanering*. I den forbindelse er der ingen grund til – ej heller på baggrund af *socialt politiske betragtninger* – at fravige omkostningsfastsættelsen fra det for tvangsakkordsituationen gældende, hvorefter alle omkostninger i forbindelse med tvangsakkordens gennemførelse afholdes af skyldneren eller i realiteten af fordringshaverne.

Derimod kunne man overveje, om der skulle gives hjemmel til i videre omfang end i dag at *honorere udgifter til rådgivning inden indledning af gældssaneringsag*.

Efter rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., har domstolene, herunder skifteretten, en *generel vejledningspligt*. Denne vejledningspligt træder dog først i kraft, når der foreligger en verserende sag for domstolene. I relation til gældssanering forudsætter anvendelsen af rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., at der foreligger en korrekt udfyldt og underskrevet gældssaneringsbegæring med de nødvendige bilag. *Ofte er der imidlertid behov for vejledning på et tidligere tidspunkt*. Det giver rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., ikke hjemmel til.

13. SMÅFORRINGER OG ADMINISTRATION AF UDBETALINGER (s. 301-313)

Advokatrådets Retsudvalg kan tilræde Konkursrådets tilkendegivelse af, at der ved håndteringen af småfordringer ikke skal etableres et regelsæt som ved tvangsakkord (kl. § 158, stk. 2, nr. 4), men derimod et regelsæt, der svarer til kl. § 153 (s. 312 f.).

Ved forslaget om en *bagatelgrænse* eller mindstegrænse på 500 kr. er det ikke i teksten anført, om dette gælder totalt set eller pr. udlodning. Ifølge regneeksemplet (s. 313) er der tænkt på en total dividende på 500 kr., der i normalsituationen vil skulle udloddes med 5 årlige dividendebeleb.

Selvom det må medgives, at mulighederne for skyldneren for at oprette *faste elektroniske overførsler af dividendebeleb* er steget betydeligt de seneste år, ændrer det dog ikke ved, at der fortsat er tale om enkeltdividendestørrelser af en så beskeden størrelse, at ikke mindst fordringshaverne helst ser sig fritaget for at kontere disse. Dette gælder specielt i situationer, hvor fordringen – som det vil være hovedreglen – allerede på gældssanerings tidspunktet er afskrevet såvel skatte- som momsmæssigt.

Det foreslås herefter, at kl. § 16, stk. 1, formuleres som følger:

"§ 216. En kendelse, der helt eller delvist tager skyldnerens forslag til følge, skal angive, hvilken del af skyldnerens gæld, der berøres af kendelsen, med angivelse af den procent, hvortil fordringerne nedstættes. Er der i skyldnerens gældssaneringsforslag anført en minimumsdividende, skal denne minimumsdividende anføres i gældssaneringskendelsen med angivelse af beløbsgrænsen for, hvilke fordringer der vil deltage i dividendeudlodningen. Dividende, der som følge af minimumsdividenden ikke udbetales til mindre fordringshavere, udbetales til skyldnerens øvrige fordringshavere."

Herefter kunne der i gældssaneringsbekendelsen medtages en minimumsdividende, evt. på 1.000 kr. og med angivelse af, at denne minimumsdividende forhøjes løbende, evt. hvert andet eller tredje år, justeret efter prisudviklingen.

Ved en gældssaneringsdividende på eksempelvis 9,5%, hvilket ikke hører til de absolut laveste, vil der til en fordring på 10.000 kr. være tale om en samlet gældssaneringsdividende på 950 kr., der skal udloddes over 5 år med 190 kr. pr. udlodning.

Der vil givetvis ikke være fordringshavere – eller i hvert fald ikke mange – der hellere ser 5 udlodninger over 5 år á 190 kr., frem for at slippe for besværet med at få gamle debitorsager genoptaget rent ekspeditions-mæssigt. Herved bemærkes, at de dividendebeleb, der udbetales til forretningsdrivende, vil være

kunne godt forestille sig, at alene det forhold, at en oprindelig gældssaneringsperiode på 5 år ændres til 13½ år, i sig selv kunne betragtes som tilstrækkeligt grundlag for at nedsætte gældssaneringsdividenden, jf. FM 98.66 VL¹⁸ (cit. s. 318).

FM 98.66 VL. Ud over referatet anført s. 318 kan det supplerende oplyses, at der var tale om en 38-årig mandlig andrager, der sammen med samleveren havde to halvstore børn. Gælden stammede udelukkende fra tidligere drift af spiserestaurant i interessentskabsform. Spiserestauranten blev afviklet under betalingsstandsning, og såvel andrageren som dennes medinteressent blev meddelt gældssanering i 1995. Medinteressenten, der var på samme alder som andrageren, var gift og havde også to halvstore børn. Efter det økonomiske sammenbrud fik begge interessenter arbejde som kokke, og endog til tilnærmelsesvis samme løn. Eneste afgørende forskel på de to interessenters økonomiske forhold var deres boligudgifter, hvor andrageren gennem mere end 10 år havde boet i en relativ billig lejebolig, hvorimod medinteressenten for 6-7 år siden havde erhvervet en andelsbolig til en betydelig større husleje – tilnærmelsesvis dobbelt så høj – hvilket resulterede i, at medinteressenten, der også fik sin gæld saneret, alene skulle betale 1.500 kr. om måneden i en 5-årig periode. På grund af samlivsophævelse og flytning til en ny bolig, tilnærmelsesvis til samme husleje som før, men nu uden indtægter fra samleveren og med forøgede udgifter til børnene, blev det umuligt at overholde gældssaneringsbudgettet. Vestre Landsret fandt ikke anledning til at statuere ”gældssanering i gældssanering”, uagtet at den forlængede periode, hvor skyldneren nu skulle afdrage på sin gæld, kom til i alt at have en udstrækning på 13½ år.

Østre Landsret var til gengæld mere imødekommende i

FM 99.23 ØL. Et ægtepagt have lået gældsanering og havde afdraget på den nedskrevne gæld i ca. 2 år. Herefter reduceredes den ene af ægtefællernes betalingssevne væsentligt. Skifteretten besluttede i forbindelse med ægtefællernes anmodning om genoptagelse i medfør af kl. § 228, stk. 1, i stedet at indlede en ny gældssaneringssag for skyldnerne. Ved afsigelse af ny gældssaneringssag bestemte skifteretten, at dividenden i den nye gældssaneringssag skulle beregnes af den gæld, som den tidligere sanerede gæld var nedsat til gennem skyldnernes betaling af dividende i 2 år. Som begrundelse for afsigelse af ny gældssaneringssag anførte skifteretten, at en genoptagelse af den gamle gældssanering på grund af den ene ægtefælles betydeligt forringede betalingsvilkår ville medføre, at afdragsperioden ville blive urimelig lang. Østre Landsret stadfæstede skifterettens afgørelse i henhold til grundene.

¹⁸ Kendelsen er også ref. af Jens Paulsen i FM 01.93.

være, om gælden i hovedsagen kan karakteriseres som erhvervsmæssig." Det anførte kan tiltrædes, og svarer i princippet til gældende ret.

Som begrundelse for at indføre et ændret regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs, anføres (s. 377 f.), at dette "... bl.a. vil have den effekt, at der på et tidligt tidspunkt sker en sortering mellem konkursramte erhvervsdrivende, der har afviklet deres virksomhed på en loyal og for kreditorerne og samfundet i øvrigt hensigtsmæssig måde, og konkursramte erhvervsdrivende, der ikke opfylder dette kriterium. Dette vil ske ved skifterettens vurdering af, om der skal indledes en sag om gældssanering i forbindelse med konkurs."

Det anførte kan kun betinget tiltrædes. Advokatrådets Retsudvalg kan ikke umiddelbart tiltræde Konkursrådets opfattelse af, at et evt. lempeligere regelsæt for iværksættere skal være knyttet til kriteriet om, hvorvidt der er afsagt konkursdekret eller ej. Det vil ofte være i situationer, hvor en skyldner på loyal måde medvirker til en for såvel kreditorerne som samfundet hensigtsmæssig måde, at afsigelse af konkursdekret ikke vil være nødvendig for en forsvarlig afvikling. Afviklingen af virksomheden vil i denne situation ske kontrolleret under en for skifteretten anmeldt betalingsstandsning. Når der herefter også i relation til gældssanering i konkurs åbnes mulighed for at indlede gældssanerings sag, selvom de økonomiske forhold ikke fuldt ud er afklarede – netop det i praksis oftest forekommende tilfælde – kan man stille det spørgsmål, hvorfor afsigelse af konkursdekret er en nødvendig mellemstation før skyldnerens gæld saneres via gældssanering. Afvikling via betalingsstandsning frem for konkurs har under alle omstændigheder den skattemæssige fordel, at skyldneren under afviklingen kan fremføre skattemæssigt underskud med det formål at udlodde skattebesparelsen til fordringshaverne. Der synes derfor som udgangspunkt ikke at være behov for afsigelse af konkursdekret i de situationer, hvor der afvikles en virksomhed under anmeldt betalingsstandsning. Er fordringshaverne utilfredse med afviklingen, kan der om nødvendigt afsiges konkursdekret, medmindre mindre drastiske tiltag konkret foreslås, herunder ved beskikkelse af nyt tilsynyderligere tilsynsførende eller tog ved nedsættelse af kreditorudvalg. Noget andet er, at man kunne forestille sig, at ved en revision af betalingsstandsnings- og akkordreglerne blev der indført regler, hvorefter kreditorindsigten og kreditorinformation blev styrket. For så vidt angår fordelene ved afvikling af virksomheder under betalingsstandsning med efterfølgende afsigelse af gældssaneringskendelse, som evt. alternativ til gældssanering i konkurs, henvises til Jens Paulsen i U 02B.75 ff.

15.3. Betingelserne for gældssanering i konkurs (for iværksættere m.v.)

Advokatrådets Retsudvalg kan ikke tiltræde, at der alene kan foretages en forsvarlig og betrykkende afvikling af en virksomhed, enten i form af likvidationsakkord eller gennem egentlig konkursbehandling (s. 381). Ordet "egentlig" er for så vidt overflødig. Gennemføres Konkursrådets tanker, primært affødt af regeringens ønske om at lempe betingelserne for gældseftergivelse for iværksættere, opnår man i værste

når det (s. 381) anføres: "På samme måde vil kurators nærmere undersøgelser i et konkursbo, der afsluttes med en redegørelse og regnskabsaflæggelse (medmindre boet slutes efter kl. § 143), kunne danne et forsvarligt udgangspunkt for skifterettens endelige vurdering af skyldnerens virksomhed og forretningsførelse."

Gennemføres virksomhedspant med alene "sikkerhed" for 50.000 kr. til dækning af samtlige omkostninger/udgifter ved boets behandling, vil der ikke blive gennemført noget, der blot ligner *regnskabs gennemgang/kontrol* m.v. Hertil kommer, at det under betalingsstandsning som under konkurs som udgangspunkt er kreditorerne, der bestemmer, hvem der udpeges som tilsyn og hvem der udpeges til kreditorudvalget. Der vil derfor kunne gennemføres nøjagtig samme undersøgelser under anmeldt betalingsstandsning som under konkurs, bortset fra at der i konkurslovens kap. 2 om betalingsstandsning ikke er hjemmel til at gennemføre *omstødsessager*. Dette mindsker dog ikke retssikkerhedsgarantien for kreditorerne. Konstateres omstødelige dispositioner, vil omstødsessag kunne anlægges efterfølgende under gældssanerings sagen, jf. kl. § 184, stk. 1.

15.3.2. Likvidationsakkord

Afvikling af en virksomhed vil alene kunne resultere i en likvidationsakkord, såfremt der kan tilbydes en minimumsdividende på 25%, jf. kl. § 161. Henset til at antallet af tvangsakkorder siden 2001 totalt set har ligget omkring 100, hvoraf alene et meget begrænset antal af likvidationsakkorder, siger det sig selv, at det kun i ganske få tilfælde vil være muligt at afvikle en virksomhed med en tvangsakkord til følge. I de situationer, hvor afviklingen af en virksomhed resulterer i en dividende, der overstiger 25%, er der intet behov for efterfølgende gældssanering – skyldneren bliver jo netop gældssaneret i og med der stadfæstes tvangsakkord, hvad enten der er tale om en almindelig akkord eller en likvidationsakkord.

15.3.3. Betalingsstandsning

Betalingsstandsning i sig selv er som bekendt ikke en kreditorordning, men alene et redskab til at gennemføre en kreditorordning. Anmeldt betalingsstandsning er – selvom det givetvis ikke oprindeligt var tanken – et glimrende instrument til kontrolleret afvikling af virksomheder. Kreditorerne har mulighed for indsigt, dels ved kreditorudvalgsvalg, dels ved truslen om *indgivelse af konkursbegæring*, såfremt skyldneren og tilsynet ikke giver kreditorerne de nødvendige oplysninger. Det er endvidere et faktum, at afvikling under betalingsstandsning alene kan gennemføres, såfremt der ikke er afgørende indvendinger herimod fra hovedkreditorernes side – det gælder hvad enten der er nedsat et kreditorudvalg, eller dette blot eksisterer som uformelt i form af, at tilsynet nødvendigvis alene kan foretage dispositioner, der har opbakning blandt hovedkreditorerne. Selv uden lovfæstning af større retssikkerhedsgarantier for fordringshaverne, kan der ske en betryggende afvikling under anmeldt betalingsstandsning, og det må antages, at betalingsstandsning sinstituttet også fremover vil kunne anvendes hertil, dog alt

De nærmere betingelser for at meddele gældssanering i forbindelse med konkurs fremgår af Konkursrådets bet. 1449, kap. 17.4.8. (s. 388-412).

Det anføres (s. 393), at Konkursrådet finder, at det bør overvejes, om det *fremadrettede system* kan stå alene, når de øvrige betingelser for gældssaneringen ændres. I tilknytning hertil skal Advokatrådets Retsudvalg anføre, at specielt i relation til (tidligere) erhvervsdrivende, der på ny ønsker at drive erhvervsvirksomhed, har rekonstruktionsmulighederne hidtil været begrænset til enten *frivillig akkord* eller *tvangsakkord*. Netop i relation til denne gruppe af selvstændige – herunder *iværksættere* – er det væsentligt, at *gældssanering som egentligt rekonstruktionsinstrument undergives en behandling på lige fod med frivillig akkord og tvangsakkord, hvorfor det bør overvejes at udskyde en evt. ændring af gældssaneringsreglerne for iværksættere, indtil der foreligger en gennemgribende revision af tvangsakkordreglerne, herunder ikke mindst i relation til kl. §§ 161 og 176, jf. nærmere afsnit 15.4.*

For at afbøde de helt klare og indlysende ulemper, der vil være ved evt. at afsige gældssaneringskendelse på et ufuldstændigt grundlag, hvor skyldnerens indtægts- og udgiftssituation ikke er afklaret, foreslår Konkursrådet (s. 394), at der i disse sager skabes hjemmel for at genoptage gældssaneringssagen med henblik på en *opjustering af betalingsvilkårene*, hvis der indtræder *væsentlige budgetforbedringer* for skyldneren i en vis periode, efter at kendelsen om gældssanering er afsagt. Konkursrådets forslag må være en nødvendig følge af den mere eller mindre bundne opgave, som Konkursrådet har fået i tillægskommissoriet, og Konkursrådets principielle betragtninger på dette punkt kan tiltrædes af Advokatrådets Retsudvalg. Herved bør have in mente, at et ændret gældssaneringsinstitut for erhvervsdrivende ikke kun skal tilgodese skyldnerne, men også dennes kreditorer, og herunder hensynet til konkurrenter, der måtte have oplevet ubillig konkurrence fra den nu konkursramte skyldner. Gældssanering, både i konkurs og uden for konkurs, er som udgangspunkt ikke kreditorbaseret. I forhold til erhvervsdrivende, herunder erhvervsdrivende, der mere eller mindre *uforskyldt* kommer i økonomiske vanskeligheder, synes det fortsat at være mere hensigtsmæssigt, at skønnet over, hvorvidt der foreligger *undskyldende momenter*, overlades til kreditorernes vurdering frem for skifterettens vurdering. Det anførte ændrer dog ikke ved, at såfremt der gennemføres særlige regler for erhvervsdrivende/iværksættere med tilvejebringelse af lempeligere vilkår for at opnå gældssanering, bør der tilsvarende skabes hjemmel til inden for en overskuelig periode at regulere gældssaneringskendelsen med den følge, at der skal betales yderligere til kreditorerne. En sådan regel vil i sig selv givetvis minimere lysten til at starte på en frisk.

På dette sted skal anføres, at *frivillige kreditorordninger*, specielt inden for landbrugserhvervet, herunder inden for pelsdyrbranchen, ofte tager afsæt i et fremadrettet synspunkt, hvor *saneringsdividenden tager afsæt i den fremtidige*

personlige skyldner som reel ejer eller i hvert fald formel ejer. Når Konkursrådet i øvrigt her og flere andre steder (bl.a. s. 393) anfører, at det af administrative og omkostningsmæssige hensyn ikke bør være skifterettens eller medhjælperes rolle at bidrage under behandlingen i afdragsperioden, kunne man godt rejse det spørgsmål, om det ikke kunne være relevant at skabe – i hvert fald en *fakultativ – adgang til at nedsætte et kreditorudvalg i forbindelse med afsigelse af gældssaneringskendelse for erhvervsdrivende/iværksættere*. Dette kunne teknisk gøres ved en henvisningsbestemmelse til kl. § 116 (jf. § 117).

Konkursrådet foreslår (s. 398 f.), at ved vurderingen af, om der foreligger en væsentlig budgetforbedring, skal der tages udgangspunkt i et *absolut beløb*. Det anføres, at dette er af hensyn til en ensartet praksis. Konkursrådet foreslår, at såfremt der indtræder budgetforbedringer, som medfører, at skyldnerens betalingssevne forøges med 1.000 kr. om måneden, bør dette betragtes som en væsentlig budgetforbedring, som skyldneren har pligt til at give meddelelse om.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at der fastsættes en *bagatelgrænse* for, hvornår der skal gives pligtmæssig meddelelse. Problemet er blot, at det i relation til selvstændigt erhvervsdrivende kan være vanskeligt at fastlægge, hvornår der indtræder en samlet budgetforbedring, idet dette ofte vil bero på summen af flere modsatrettede forhold på indtægts- og udgiftssiden. Dette er Konkursrådet da også opmærksom på (s. 399), hvor der henvises til risikoen for, at der foretages "opsparing" i egen, ægtefællens eller samleverens nye virksomhed, således at en egentlig indtægtsfremgang ikke giver sig udtryk i en *højere løn* til skyldneren, men derimod i en *konsolidering af erhvervsvirksomheden*.

Det er på denne baggrund, at Konkursrådet foreslår, at der skal skabes hjemmel til at foretage en gennemgang af den nye virksomheds *regnskaber m.v.* Der er imidlertid intet anført om, hvem der skal have adgang til denne gennemgang og indsigt i regnskaber. Specielt ville det være interessant at få oplyst, hvad ordene "m.v." dækker over. Tænkes her på *bogføringsbilag, kontoudtog fra pengeinstitutter og evt. hovedleverandører, måneds- og/eller perioderegnskaber o.l.?*

Det bemærkes herved, at den nye virksomheds regnskab i sig selv ikke er tilstrækkeligt, idet oplysninger, der fremgår af et offentliggjort regnskab, ofte alene er af historisk værdi.

Konkursrådet anfører (s. 399), at i tilfælde, hvor der gennemføres regnskabs gennemgang, herunder regnskaber i virksomheder, som indirekte er ejet af skyldneren, og hvor den pågældende arbejder, skal skyldnerens indtægt fastsættes ud fra, hvad den pågældendes arbejdsfunktion tilsvarende aflønnes med i branchen. Konkursrådets forslag er givetvis velment, men er i praksis ikke håndterbar – i hvert fald ikke uden et kreditorudvalg som ovenfor foreslået. Heroverfor kan dog gøres den indvending, at det hidtil har været den generelle opfattelse, at der ikke skal gennemføres en egentlig "bobehandling" i gældssanerings sager, og såfremt der

fristforlængelse – skal være anlagt senest 1 år efter konkursdekretets afsigelse, jf. kl. § 81, stk. 1.

Konkursrådet finder (s. 409), at der så tidligt som overhovedet muligt under konkursbehandlingen skal skabes overblik over, om der evt. er basis for afsigelse af gældssaneringskendelse (i forbindelse med boets afslutning). Der foreslås derfor indført en *regel i tilknytning til præklusivt proklama*, hvorefter der i gældssanering i forbindelse med konkurs bør fremsendes meddelelse til fordringshavere med *opfordring til at fremkomme med oplysninger om omstændigheder af betydning for afgørelsen af skyldnerens gældssanerings sag*. Der er tale om et interessant synspunkt, som lader formode, at Konkursrådet er af den opfattelse, at der end ikke under en (egentlig) konkursbehandling sker en tilstrækkelig oplysning af sagen – det er for så vidt tankevækkende, ikke mindst på baggrund af, at der ikke er forslag om en egentlig "bobehandling" under gældssanerings sager uden for konkurs, men at det i øvrigt tidligere af Konkursrådet (s.381) er udtalt, at der alene vil være tale om en "*forsvarlig og betryggende afvikling ... gennem egentlig konkursbehandling.*"

De hensyn, der ligger bag Konkursrådets anbefaling, foreligger efter Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse i enhver konkurssituation, hvorfor det vil kunne tiltrædes, om en tilsvarende opfordring blev fremsendt til fordringshaverne i forbindelse med ethvert proklama i konkurs. Herved bemærkes dog, at kurator ofte også efter det nugældende regelsæt vil få uopfordrede henvendelser fra fordringshavere i relation til eventuelle *ansvarspådragende og/eller omstødelige dispositioner/handlinger*.

Konkursrådet omtaler gældssanering i tilknytning til konkurs sluttet i medfør af kl. § 143 s. 410 f. Det anføres (s. 411), at de særligt lempeligere regler for gældssanering i konkurs alene skal kunne finde anvendelse, såfremt gældssanering indledes i forbindelse med afslutning af konkursboet eller i umiddelbar tilknytning til afslutningen. Som begrundelse anføres bl.a. "*... må det efter Konkursrådets opfattelse indehæve, at en sag om gældssanering efter regelsættet ikke bør indledes, når der er forløbet blot nogen tid fra konkursboets afslutning, da det ellers vil være vanskeligt at fremskaffe nærmere oplysninger om virksomhedens drift m.v.*"

For så vidt angår *tidshorizonten og oplysningsniveauet* kan det anførte tiltrædes. Netop derfor er det relevant med et regelsæt, der accepterer og blåstempler *gældssanering i umiddelbar tilknytning til ophør af en over for skifteretten anmeldt betalingsstandsning med bibeholdelse af den oprindelige fristdag, etableret ved indlevering af betalingsstandsningsanmeldelse*. Ved en blåstempling – hvilket i øvrigt ikke kræver lovændringer af nogen art, hverken i relation til konkurslovens regler om tvangsakkord, betalingsstandsning eller gældssanering – opnås regeringens intention uden indførelse af bureaukratiske regler med et *fremtidigt todelt gældssaneringsinstitut*.

vil derfor alene på baggrund af *væksten i privilegerede krav* efter kl. § 95 være sådan, at selv virksomheder, der ved en kontrolleret afvikling med udnyttelse af opsigelsesvarsler og med færdiggørelse af ordrer m.v., vil kunne afsluttes med en pæn dividende, ofte ikke vil resultere i nogen dividende i det omfang afviklingen sker på én gang ved afsigelse af konkursdekret.

Problemet – det absolut største problem – er *likviditeten*. Likviditeten styres selvfølgelig af virksomheden, men ofte ikke af virksomheden suverænt. Det er *virksomhedens kreditgivere*, primært *virksomhedens pengeinstitut*, der bestemmer, hvornår der ikke længere kan trækkes på kreditfaciliteter. Dette sker ofte ved, at kreditten fastlåses og ofte uden egentligt forvarsel. Det beror således på en fiktion, når det anføres, at virksomheder selv kan bestemme, hvornår virksomheden skal indstille driften for at den fortsatte drift ikke skal påføre kreditorerne (større) tab. Det er ikke usædvanligt, at virksomheder anspores til at fortsætte driften af bl.a. pengeinstitut og/eller hovedleverandører – to kreditorgrupper, der ofte er bedre sikret end andre kreditorer i form af pant eller anden sikkerhedsret.

En videreførelse af en virksomhed, der set i bakspejlet burde være indstillet for nogen tid siden, vil ofte være direkte eller indirekte tilskyndet af en eller flere kreditorer, der har pant, bl.a. *med det formål at søge virksomheden afhændet som igangværende*, hvorved ikke blot værdien af frie aktiver, i praksis alene varelagre, men også værdien af *fast ejendom, driftsinventar og driftsmateriel samt immaterielle rettigheder* stiger betydeligt. Disse aktiver vil normalt være pantsat, og den *merværdi*, der opnås ved salg af virksomheden som igangværende, vil derfor ofte ikke resultere i nævneværdig større dividende til simple kreditorer. Dette vil være en tendens, der vil blive forstærket ved indførelse af *virksomhedspant*, uanset i hvilken form dette sker. Ikke mindst på baggrund af Konkursrådets forslag om lempeligere vilkår for at iværksættere skal kunne opnå gældssanering, bør der ikke alene opereres med en reduktion af 25%’s reglen i kl. § 161. *Der bør ikke fremover opereres med nogen minimumsdividende*. Dette understøttes også af, at der i gældssaneringsinstitutionen, både efter det gældende regelsæt men også fremover for iværksættere, vil være mulighed for at opnå *gældssanering uden betaling af dividende*. Fordringshavernes interesser må selvfølgelig ikke prigsives. Fordringshavernes interesser bør sikres ved en *afbalanceret stemmeregel* i kl. § 176, jf. afsnit 15.4.2.

Selvom Konkursrådet adviserer, bl.a. s. 414, at der snarest vil blive iværksat et udredningsarbejde vedrørende kommissoriets pkt. 2.2. om rekonstruktion af insolvente virksomheder, ville det dog være hensigtsmæssigt, om der også nu blev fremført betragninger i relation til *minimumsdividende og interessentskaber samt minimumsdividende og kautionister*. Dette gælder i særdeleshed når der – som foreslået af Konkursrådet (s. 423) – forsat foreslås, at der skal opereres med en minimumsdividende, konkret på 10%.

15.4.2. Afstemningsreglen i kl. § 176

hos samme skyldner har opnået delvis fyldestgørelse ved altomfattende virksomhedspant, har ikke stemmeret i henhold til stk. 2, 1.- og 3. pkt.

Stk. 3. Ved moratorium med en afdragsperiode på op til 2 år kræves en tiltrædelsesprocent på 50%. Ved en afdragsperiode på over 2 år men under 5 år kræves en tiltrædelsesmajoritet på 65%. Ved en afdragsperiode på over 5 år uden sikkerhedsstillelse for moratoriets opfyldelse kræves en tiltrædelsesmajoritet på 80%.

Stk. 4. En fordring medregnes til de stemmeretsgivende, selvom den ikke er anmeldt."

Det ses af forslaget til stk. 2, at der henvises til "altomfattende virksomhedspant". Begrebet virksomhedspant er ikke defineret endnu, hvorfor begrebet "altomfattende virksomhedspant" selvsagt heller ikke er defineret endnu. Med valget af disse ord er det blot søgt illustreret, at ved indførelse af virksomhedspant, hvor det fremover ofte de facto vil være virksomhedspanthaveren, der "styrer" konkursboafviklingen, bør denne dominerende indflydelse ikke kunne "misbruges" ved efterfølgende stemmeafgivning i relation til skyldnerens akkordforslag²³.

Ved et fremtidigt regelsæt, der giver adgang til tvangsakkord selv med beskedne dividender, vil tvangsakkordinstituttet fremover givetvis i højere grad end nu tjene som løftestang for frivillige akkorder. Dette vil ud fra et samfundsmæssigt synspunkt være at tiltræde. Herved bemærkes også, at frivillig akkord båret af de ændrede tvangsakkordregler vil være et velegnet alternativ til gældssanering i konkurs (for iværksættere).

15.5. Skattemæssige konsekvenser

Der kan være mange årsager til at indføre en begrænsning i underskudsfræmførsel ved akkord. Det kan virke stødende, at en skyldner, der søger at gennemføre en frivillig- eller tvangsakkord med sine kreditorer, bliver ramt af begrænsninger i retten til at fremføre skattemæssigt underskud, hvorimod den skyldner, der lader stå til, og som det lykkes at undgå at komme under konkurs kan udnytte retten til fræmførsel af underskud fuldt ud, og nu endog uden tidsmæssige begrænsninger, blot underskuddet er tilstrækkeligt stort²⁴. Ud fra sådanne betragtninger kunne der generelt være anledning til nærmere at overveje, hvorvidt reglerne om underskudsfræmførsel bør ændres. I forhold til sondringen mellem gældssanering i konkurs (for iværksættere) og tvangsakkord respektive frivillig akkord kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at der ikke foreslås ændringer af reglerne om underskudsfræmførsel (LL § 15, stk. 2, og PSL § 13a).

²³ Problemstillingen bliver ikke praktisk relevant, i det omfang der alene indføres virksomhedspant i relation til juridiske personer.

²⁴ Jf. Jens Paulsen i Skatteretlig respons: Betragtninger om reglerne om begrænsning af underskudsfræmførsel ved konkurs, akkord og gældssanering, s. 32 ff., specielt s. 36 f.

Henset til mangfoldigheden af retsafgørelser, der forefindes på gældssaneringsområdet, og som gennem de seneste 20 år har været med til at fastlægge praksis – en praksis, der ikke på alle områder er helt entydig eller ensartet – kan man frygte, at en bekendtgørelse på blot 3½ side ikke vil bidrage tilstrækkeligt til at skabe den nødvendige ensartethed og forudsigelighed. I de forudgående afsnit er der henvist til, hvor bekendtgørelsen kunne gøres mere udtømmende, ligesom der er henvist til eksempler på forhold, der kunne medtages i en gældssaneringsbekendtgørelse.

Nedenfor skal blot knyttes et par supplerende bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse.

Ad § 1.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at det i § 1, stk. 2, er anført, at afdragsperioden forkortes i det omfang der før afsigelse af gældssaneringskendelse er foretaget opsparing. Det kunne i samme forbindelse være hensigtsmæssigt, om der i bekendtgørelsesform var fastsat rammeregler for forlængelse af afdragsperioden ud fra *kompensationssynspunkter*.

Ad § 2.

Selvom udgiftsposterne søges standardiseret, vil der fortsat blive opereret med en række skøn. Dette gælder således både i relation til pkt. 6, udgifter til *ganske særlige behov* og pkt. 7, *rådighedsbeløb*, jf. bemærkningerne ad § 10.

Ad § 4.

Der savnes en nærmere redegørelse i relation til udgifter på prioritetsgæld (renter, bidrag og/eller afdrag). Det kunne overvejes, om der i bekendtgørelsesform skulle udstikkes nærmere retningslinier for en *normal prioritering* af beboelsesejendom, herunder med evt. angivelse af normal løbetid og vilkår i øvrigt. I samme forbindelse kunne det være hensigtsmæssigt at få afklaret retsstillingen i relation til gældssanering under *betingelse af omprioritering*, herunder forholdet til evt. *pauselån* og andre alternative finansieringsformer, hvor pauselån evt. kunne være et moment, der kunne indgå i en gældssanering, bl.a. ud fra *kompensationssynspunkter*.

Ad § 10.

Selvom angivelse af et *fast rådighedsbeløb* som udgangspunkt skaber klarhed og forudsigelighed, er det dog spørgsmålet, om det virkelig vil være hensigtsmæssigt at fastlægge rådighedsbeløbet så præcist. Efter formuleringen af § 10, er der ikke tale om, at udgangspunktet er et rådighedsbeløb på 4.180 kr. om måneden. Efter formuleringen synes der ikke at være mulighed for at fravige beløbet. Den autoritative form, hvorunder rådighedsbeløbet er fastsat, skaber risiko for, at der ikke levnes plads til et *rimeligt, frit og fornuftigt skøn*. Formuleringen af § 10 risikerer derfor at "straffe" de skyldnere, der holder igen på omkostningerne, og favorisere den mindre omkostningsbevidste skyldner – et forhold der burde være omvendt.

af gældssaneringsreglerne med en afbalanceret hensyntagen til dels fordringshaverne, dels skyldneren og dennes familie. Advokatrådets Retsudvalg er positivt indstillet over for en ændring af gældssaneringsinstituttet i overensstemmelse med de anvisninger, der fremgår af bet. 1449. Advokatrådets Retsudvalg ser dog gerne, at de supplerende bemærkninger og forslag, der fremgår af de forudgående afsnit, medinddrages i overvejelserne omkring den endelige udformning af lovforslaget til ændring af konkurslovens afsnit IV samt den nødvendige følgelovgivning.

Hvor Advokatrådets Retsudvalg uden videre kan tiltræde en snarlig gennemførelse af en gældssaneringsreform på det *egentlige gældssaneringsområde*, står Advokatrådets Retsudvalg imidlertid ikke på samme måde bag Konkursrådets forslag til indførelse af et *parallelt gældssaneringsinstitut for iværksættere*. Advokatrådets Retsudvalg er fuldt ud klar over, at Konkursrådet har været sat på en bunden opgave i henhold til tillægskommissoriet af 4. februar 2003 i relation til *regeringens handlingsplan for iværksættere*. Konkursrådet har loyalt givet et løsningsforslag. Dette løsningsforslag er fremkommet, selvom det flere steder i bet. 1449 fremsøres, at Konkursrådet ikke anser det for hensigtsmæssigt med en forskelsbehandling af "*almindelige gældssaneringssager*" og "*iværksættergældssaneringssager*". Den måde, hvorpå Konkursrådet har grebet sagen an, nemlig ved at fastslå, at det alternative gældssaneringsinstitut for iværksættere alene kan anvendes i forbindelse med gældssanering i konkurs, er ikke hensigtsmæssig. Afsigelse af konkursdekret er ikke nogen garanti for, at den skyldner, der har været under konkurs, har medvirket mere loyalt og redeligt til virksomhedens afvikling, end den skyldner der under evt. anmeldt betalingsstandsning har medvirket ved afvikling af virksomheden. Der er specielt i afsnit 15.3.4. argumenteret mod, at adgangen til lempelig gældssanering for iværksættere efter afsigelse af konkursdekret ikke favoriseres på bekostning af "*almindelig*" gældssanering. Herved erindres om, at Konkursrådet ikke synes at have forståelse eller sympati for, at virksomheder kan afvikles kontrolleret og loyalt uden afsigelse af konkursdekret, og endog ofte med et bedre resultat til følge set fra et fordringshaversynspunkt. Problemstillingen omkring iværksættere, herunder sanering af disses økonomi, bør tages alvorligt. Advokatrådets Retsudvalg ser gerne, at der etableres mulighed for at "*starte på en frisk*". Advokatrådets Retsudvalg har dog svært ved at følge argumentationen om, at en betingelse herfor er, at iværksætteren forinden skal have oplevet en konkurs på egen krop. Herved bemærkes også, at der i Konkursrådets forslag ikke er en sondring mellem *egentlige* iværksættere, der undergives konkursbehandling, og virksomheder i personligt regi, der i øvrigt – uden at kunne karakteriseres som iværksættere – undergives afvikling via konkurs.

En fjernelse af *mindstedividendekravet*, jf. den nugældende konkurslovs § 161, som bl.a. foreslået i afsnit 15.4.1., ville være et skridt i den rigtige retning. Skridtet bør tages fuldt ud, og man bør ikke nøjes med en reduktion af mindstedividenden fra 25% til 10%. Det bør ikke være et lovgivningsanliggende, hvor lav en dividende den enkelte kreditor bør kunne tiltræde som led i en mindelig ordning. Ved afskaffelse af mindstedividendekravet og med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf.

Jmt. Mdt.

12 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Procesretskontoret v. Per Fiig

Den 8. oktober 2004
LF/
J.nr. 8034-02

Vedr. Deres sagsnr.: 2004-711-0114 – Høring over Konkursrådets be-
tænkning om gældssanering

På grund af nogle mindre rettelser fremsender jeg vedlagt på ny mit hørings-
svar vedrørende gældssanering, og skal høfligt bede Dem om at erstatte det
tidligere fremsendte hermed.

Med venlig hilsen

p.v.a.

Dans Retspolitisk Forening

Lulla Forchhammer

E-mail: forchhammer@ecolaw.dk

Akt.nr. 32

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR. 711-0114

1. Lovfæstelse af betingelserne for opnåelse af gældssanering,
2. Fastsættelse af det beløb skyldneren skal afdrage til kreditorerne i bekendtgørelsesform,
3. Ændring af reglerne om inddragelse af den samlede husstandsindkomst i beregningsgrundlaget, således at alene skyldners nettoindkomst med fradrag af halvdelen af husstandens rimelige udgifter lægges til grund, såfremt en overvejende del af gælden er stiftet før indgåelse af ægteskab/samliv,
4. Udeladelse af børnefamilieydelse og andre ydelser der tilfalder skyldnerens husstand i kraft af dennes børn, også selv om disse ydelser overstiger de faste udgifter til børnene,
5. Regler om inddragelse af pensionsordninger, herunder sikring af at der ikke kan ske modregning i frikøbte pensionsordninger fra f.eks. pengeinstitutters side,
6. Inddragelse af pantsikrede rettigheder i gældssaneringen, i det omfang den pantsikrede ejendom er overbehæftet,
7. Offentlige myndigheders fralæggelse af fyldestgørelse indvundet ved lønindeholdelse efter gældssaneringsagens indledning,
8. Mulighed for at skifteretten kan genoptage en kendelse om gældssanering med henblik på nedsættelse af dividenden,
9. Undladelse af at inddrage boligindskud og lønforskrivning,

En række af de ovennævnte forslag har til formål at skabe ensartede retningslinier for landets skifteretter. Men også erfaringer fra de 20 år gældssaneringsinstituttet har eksisteret, er fremført i betænkningen, hvilket for de fleste forslags vedkommende tegner særdeles positivt.

Dog ønskes en række bemærkninger knyttet til enkelte af de ovenstående punkter.

Ad 1. Betingelserne for opnåelse af gældssanering:

Det er positivt, og på høje tid, at der nu foreslås ændringer og ensretning af vilkårene for opnåelse af gældssanering. Det er ligeledes positivt, at man nu foreslår at vende bestemmelsen om, således at ansøger som udgangspunkt skal have gældssanering, med mindre der er noget der taler imod. De forhold der angives at tale imod, svarer til hidtidig praksis.

Tidsubegrænset ansættelse:

Det fastholdes i forslagets § 197 stk. 2, nr. 1, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede.

Det har i den hidtidige praksis betydet, at ansøgeren skulle være ansat i en fast ikke tidsbegrænset stilling.

Udviklingen på arbejdsmarkedet, særlig for mange ledere, mellemledere og forskere, går i retning af åremålsansættelser, i mange typer jobs vil der

med en årlig forrentning der ligger på op til adskillige gange den almindelige udlånsrente.

Det er næsten uden undtagelse de allersvagest stillede samfundsgrupper, der benytter sig af denne mulighed for at få møbler og andet indbo, ofte med ganske alvorlige psykiske, sociale og økonomiske problemer til følge. Det praktiske arbejde med denne gruppe af skyldnere afslører igen og igen, at disse mennesker, er frygtelig skyldbetyngede og i udtalt grad lider psykisk under presset fra kreditorerne.

En udtalt forpligtelse til kreditorhensyn, i tilfælde hvor gælden er opstået som følge af højt forrentede lån uden forudgående kreditgodkendelser, er svær at få øje på.

Det vil derfor være en fordel, både for skyldneren og samfundet, at man i disse situationer kan imødekomme en anmodning om gældssanering, så skyldneren kan få styr på sin tilværelse og økonomi, i stedet for at vente i flere år og risikere at gælden forhindrer skabelsen af en stabil tilværelse.

Hensynet til skyldnerens resocialisering samt samfundets sociale budgetter bør i disse situationer gå forud for kreditorhensynet, og udtrykket i § 197 stk. 2 "i almindelighed" bør derfor udbydes, helst i bestemmelse men i al fald i bemærkningerne.

Ad 2. Bekendtgørelse vedr. budget og afdrag til kreditorerne:

Forslaget til i bekendtgørelsesform at fastsætte et regelsæt for hvordan budgettet skal udfærdiges har nogle klare fordele, herunder at der vil etableres en ensartet behandling. Men således som forslaget til bekendtgørelsen er udformet, er der problemer forbundet hermed.

For det første bør det overvejes, om afdragsperiodens længde fortsat som udgangspunkt skal være 5 år. Typisk vil de skyldnere der er nævnt ovenfor under pkt. 1, have været håbløst forgældet i 10-15 år, inden de får taget initiativ til at søge gælden saneret. Yderligere 5 år under økonomiske vilkår på et absolut minimum, bør alene gælde i de tilfælde, hvor skifteretten finder det rimeligt ud fra de betragtninger der i øvrigt lægges til grund ved vurderingen.

Det foreslås derfor at der som udgangspunkt fastsættes en afdragsperiode på 3 år, som det kendes fra andre retssystemer, herunder amerikansk og fransk ret. Sidstnævnte har en bestemmelse om at afdragsperioden maksimalt kan udgøre 5 år.

Studiegæld:

Det skal i øvrigt her nævnes, at der ved sanering af studiegæld, nærmest har udviklet sig en fast praksis med at Økonomistyrelsen (tidligere Finansstyrelsen og tidligere endnu Hypotekbanken) har krævet afdragsperioden forlænget til op til 10 år. Argumentet har været, at studiegæld er en langsigtet investering, men da studiegæld normalt afvikles på mellem 8 og 15

med at standse indbetalingerne, hvilket vil være den direkte konsekvens af forslaget.

Desuden ses det ikke, at indbetalingen til efterløn adskiller sig væsentligt fra indbetalingerne til ATP, Særlig Pensionsopsparing og den tvungne sædvanlige pensionsopsparing der måtte følge af et ansættelsesforhold. Disse ordninger er der ingen særregler om, og indbetalingerne af fagligt kontingent bør derfor indregnes særskilt i budgettet på udgiftssiden med den fulde udgift, inklusiv efterløn.

Indboforsikring:

Som et beløb der tillige skal udredes af rådighedsbeløbet peger Konkursrådet på den almindelige indboforsikring.

Dette stiller lejere langt ringere en ejendomsindehavere, idet sidstnævnte gruppe har fået indregnet bygnings- og brandforsikring i fastsættelsen den rimelige husleje, jf. Konkursrådets udkast til bekendtgørelse om gældssanering § 4.

En brand der raserer alt hos en lejer, vil have uoverskuelige konsekvenser såfremt denne ikke er forsikret. Det samme vil gælde hvis skyldneren rammes af vandskade, ran og tyveri.

Det er helt uforståeligt, at Konkursrådet har valgt at lade denne relativt beskedne udgiftspost udgå af budgettet. Såfremt udgiften skal udredes af rådighedsbeløbet, der i forvejen er meget stramt, vil resultatet være, at skyldnere under gældssanering, der ikke har en ejerbolig, vil være uden forsikring. Dette kan hverken ud fra en menneskelig eller samfundsmæssig betragtning være rimeligt. Det strider da også mod de anbefalinger der lyder fra politisk hold, at man som borger i Danmark hver især må søge at forsikre sig mod større tab, idet samfundet ikke har ressourcer til at indtræde i sådanne situationer. Forslaget virker ugenomtænkt.

Ad 3. Husstandsindkomsten:

Det er et stort fremskridt Konkursrådet har taget i spørgsmålet om ægtefællers/ samlevendes pligt til at hæfte for den andens gæld.

Det har været stødende, at de almindelige regler om særhæften og særråden har været sat ud af kraft i forbindelse med gældssanering. Blot burde Konkursrådet være gået linen ud, og lagt op til, at hvert individ skal vurderes hver for sig. Men som sagt, initiativet er prisværdigt og absolut et skridt på vejen.

Forventet arv:

Afslutningsvis skal det kort bemærkes, at den lange diskussion om forventet arv, synes ude af trit med virkeligheden. Når man afslutter diskussionen med

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

Justitsministeriet, Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATE 10. sept. 2004

J.NR. 540.30/6573

Jmt. modt.

14 SEP. 2004

Vedrørende Konkursrådets betænkning om gældssanering

Institut for Menneskerettigheder har modtaget Justitsministeriets anmodning om evt. bemærkninger til ovennævnte den 16. august 2004.

Instituttet har ingen bemærkninger af menneskeretlig art.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering

Justitsministeriet har i udateret brev (Procesretskontoret, sagsnr. 2004-711-0114) modtaget den 16. august 2004 anmodet om eventuelle bemærkninger til Konkursrådets betænkning om gældssanering.

Betænkningen har været forelagt Frederiksberg Kommunes skatteafdeling, betalingskontoret, og der er følgende bemærkninger til betænkningen:

Kapitel 6: Betingelserne for gældssanering, § 197:

Det skønnes hensigtsmæssigt - især for at kunne skabe en mere ensartet gældssaneringspraksis på landsplan - at det af bestemmelsen kommer til at fremgå, hvilke kriterier, der skal lægges vægt på ved en vurdering af, om der kan afsiges kendelse om gældssanering.

Kapitel 7: Formueforhold - realisation af aktiver, § 222 a:

Det skønnes hensigtsmæssigt, at den seneste retspraksis på området kodificeres, således at uforholdsmæssigt store indbetalinger på pensionsordninger skal indgå i gældssanerings sagen, samt at der ikke kan ske modregning efter § 42, stk. 1, i en ophævet pensionsordning.

Kapitel 8: Budgetforhold

Det vil sikre en mere ensartet sagsbehandling, når det i bekendtgørelsesform kommer til at fremgå, hvilke poster og hvor stort et rådighedsbeløb, der skal indgå i skyldnerens budget. Ligeledes vil det øge budgettets gen-

30. september 2004

Sagsbeh.: VP

Sagsnr.: 82723

Emnenr.: 0.0.00

Dokument: 452335

Juridisk Sekretariat

Rådhuset

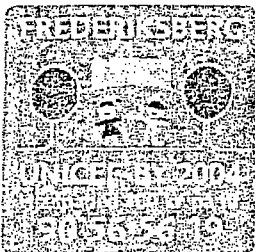
2000 Frederiksberg

www.frederiksberg.dk

Telefon

Telefax 38 21 29 90

juridisk@frederiksberg.dk

Kapitel 15: Småfordringer og administration af udbetalinger, § 216:

Det ville være hensigtsmæssigt, at der indføres bestemmelser om, at skifteretten kan bestemme, at der bortses fra småfordringer. Da dividendesatserne for afdragsperioden kan være meget små og med mange, ofte forskellige decimaler, kunne der måske tillige overvejes en forenkling heraf.

Til kapitel 17: Gældssanering for iværksættere

Til §§ 236 a-b: Har skifteretten på det tidspunkt, hvor kendelse om gældssanering afsiges, på grund af uafklarede økonomiske forhold besluttet, at kendelsen kan genoptages, påhviler det efter forslaget skyldneren at give fordringshaverne og skifteretten underretning om væsentlige forbedringer af de økonomiske forhold. Herefter kan skifteretten på begæring af en fordringshaver genoptage gældssaneringssagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat.

Det ville være mest hensigtsmæssigt hvis det er skifteretten, der af egen drift skal indlede en genoptagelse, da denne er i besiddelse af skyldnerens oplysninger og hurtigt kan vurdere karakteren af disse. Kreditorerne har i øvrigt ikke indflydelse på gældssaneringssagens forløb, og det kunne måske komme til at bero på tilfældigheder, hvis genoptagelser blev kreditorstyrede.

Venlig hilsen

Birgit Madsen
Juridisk Chef

Vivian G. Petersen
Fuldmægtig

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Konkursrådets betænkning om gældssanering

Justitsministeriet har sendt Konkursrådets betænkning om gældssanering i høring med anmodning om bemærkninger.

Det er Finansrådets overordnede opfattelse, at betænkningen indeholder en grundig analyse af problemstillingen, og at den indeholder en række hensigtsmæssige forslag. Særligt findes bestræbelserne på at skabe en ensartet praksis for gældssanering i landets retskredse og at fastsætte klare regler for opstilling af budgetter, håndtering af pensionsordninger mv. meget tiltrængte. Finansrådet deler Konkursrådets vurdering af, at det ikke er muligt at fastsætte tilstrækkeligt klare og praktisk anvendelige, objektive kriterier, der adskiller iværksættere fra andre erhvervsdrivende, samt at eventuelle særlige regler bør gælde alle erhvervsdrivende.

Finansrådet mener imidlertid, at der bør ske en ændring af forslaget om at lade panterettigheder i en skyldners faste ejendom, der ligger ud over ejendomsværdien tillagt 10 pct., bortfalde. Hvis ejendommen senere sælges for et højere beløb, bør dette komme panthaver til gode.

Der er ligeledes behov for en ændring af forslaget om, at sagsomkostninger for tabte retssager, hvor skyldneren har bestridt fordringen, kan indgå i gældssaneringen. Der bør være et incitament for skyldneren til at overveje procesrisikoen og ikke blot kunne sende regningen videre til kreditorerne. Sådanne sagsomkostninger bør derfor holdes uden for gældssaneringen.

Endvidere må det være en forudsætning for afsigelse af gældssaneringskendelse, før skyldnerens økonomiske forhold er afklarede, at sagen skal kunne genoptages. Der bør ikke være valgfrihed på dette punkt.

Endelig vil det i praksis ofte være særdeles svært at skelne mellem privat og erhvervs-mæssig gæld, hvorfor der er behov for yderligere præcisering.

Nedenfor findes Finansrådets bemærkninger til udvalgte ændringsforslag. Systematikken følger lovudkastet.

Betingelser for gældssanering

Finansrådet kan tilslutte sig forslaget til ny § 197, som angiver praksis i dag og har til hensigt at skabe en ensartet behandling af gældssanerings-sager i

8. oktober 2004

Finansrådets Hus
Amailegade 7
1256 København K

Rikke Friborg
Telefon 3370 1080
e-mail rif@finansraadet.dk
Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Journalnr. 333/02
Dok. nr. 110261-v4

Akt.nr. 30 Justitsministeriet Lovafdelingen 2004 NR. - 711 - 0114

udækkede panterettigheder. En løsning i denne situation kunne være en mulighed for genoptagelse af sagen

- det kan blive vanskeligt for skyldner at skaffe ny finansiering, da pantrettigheder, som er bortfaldet ved kendelsen om gældssanering, efter stk. 4 kan vågne op igen, hvis kendelsen ophæves. Dette vil være et ikke ubetydeligt usikkerhedsmoment for en senere kreditor
- reglen vil medføre mere administration hos både skifteretten og kreditorer.

Finansrådet skal derfor foreslå, at der sker en ændring af den foreslåede § 199 a, således at panthaverne får tinglyst en eventuel panteret for den udækkede del af deres fordringer. Den udækkede del vil efter dette forslag først kunne kræves betalt, når der sker ejerskifte af ejendommen og indenfor ejendommens værdi på ejerskiftetidspunktet. Skyldneren opnår herved mulighed for at blive boende i sin ejendom, mens en efterfølgende konjunkturgevinst kommer panthaverne til gode og ikke skyldneren, dennes familie eller andre, uden at de oprindelige panthavere først er blevet tilgodeset.

Præklusivt proklama

Ved indførelse af et præklusivt proklama, som foreslået i § 208-208b, vil en meddelelse i Statstidende uden angivelse af skyldnerens CPR-nummer være uden værdi for alle større kreditorer. Skyldnerens navn (senest kendte) adresse mv. er ikke tilstrækkeligt til identifikation hos pengeinstitutterne, og en del af Finansrådets medlemmer abonnerer derfor heller ikke på Statstidende i dag.

Finansrådet er af den opfattelse, at der ikke er behov for indførelse af et præklusivt proklama for kendte kreditorers fordringer. Hvis det alligevel indføres, skal Finansrådet foreslå, at skifteretten ved indledning af en gældssaneringssag skal give meddelelse herom til CPR-registeret. Herfra kan pengeinstitutternes datacentraler trække oplysningerne, ligesom det i dag sker ved dødsfald. For at begrænse eventuelle misbrugsmuligheder kunne CPR-numrene slettes efter fx 8 uger (anmeldelsesfristen).

Betingede fordringer

I § 208 b, stk. 3 foreslås det, at hvis en anmeldt fordring er betinget (fx et kautionsløfte), bortfalder retten til dækning af fordringen, når sagen er sluttet med afgørelse om gældssanering. En sådan bestemmelse vil efter Finansrådets opfattelse kunne få den meget uheldige konsekvens, at et pengeinstitut, i de tilfælde hvor kautionisten indleder gældssanering, ser sig nødsaget til at opsige et ellers ikke misligholdt lån for at sikre sig eventuel dividende i gældssaneringssagen. Bortfald af en kautionsforpligtelse er i dag forfaldsgrund i mange pengeinstitutters standarddokumenter. Hvis der ikke afsættes midler til betingede fordringer, må det forventes at blive sædvanlig praksis i pengeinstitutterne, at et engagement opsiges, hvis en kautionist indleder gældssanering. Bestemmelsen bør derfor udgå.

ringssagen. Finansrådet skal opfordre til, at det nærmere beskrives, hvordan tidspunktet for det økonomiske kollaps fastsættes.

Side 5
110261

I vurderingen af, hvor stor en del af skyldnerens pensionsopsparing, der skal betales til kreditorerne i forbindelse med gældssaneringen, indgår en række kriterier, herunder den forventede pensionsalder. Med det formål at stille alle gældssanerede personer lige og lette administrationen af reglerne foreslår Finansrådet, at der i beregningerne anvendes en fast pensionsalder fx 65 år. Herved undgås også den omgåelsesmulighed, der kan være ved at lade skyldneren vælge en tilfældig pensionsalder.

Gældssanering i forbindelse med konkurs

Finansrådet finder det usikkert, om de foreslåede ændringer vil medføre en stigning i antallet af iværksættere og "genstartere". For pengeinstitutterne er det afgørende ved en kreditvurdering af en erhvervsdrivende, der efter en konkurs ønsker at starte ny virksomhed, om den pågældende har evnen til at drive den ønskede virksomhed og årsagerne til den første virksomheds konkurs.

Etablering af en adgang til lempeligere gældssanering af erhvervsmæssig gæld støder på det problem, at det kan være vanskeligt at adskille erhvervsmæssig og privat gæld. I praksis ses ofte en sammenblanding af gæld, og en erhvervsmæssig gæld kan være opstået i en isoleret set sund virksomhed, men hvor der har været betalt for høje lønninger. Afgørelsen af gældens karakter vil bero på et konkret skøn, som formentlig vil resultere i en uens praksis i landets retskredse og give anledning til ekstra administration hos kreditorerne. Der er derfor behov for en yderligere præcisering af "erhvervsmæssig gæld".

Med den foreslåede model forudsiger Finansrådet, at gældssanering vil blive standard i forbindelse med en konkursbehandling og skulle betales under denne. En sådan praksis vil være uheldig og fordyre sagsbehandlingen, da kurator ikke også vil kunne være skifterettens medhjælper i gældssaneringsagen.

Efter § 233, stk. 2 bortfalder krav på renter efter konkursdekretets afsigelse i visse tilfælde. Finansrådet finder bestemmelsen uklar og skal bede Justitsministeriet bekræfte, at der ikke tilsigtes en ændring af gældende praksis, hvorefter kreditor forlods kan anvende sit pant til dækning af efterstillede renter, dvs. renter påløbet efter konkursdekretet.

Det følger af den foreslåede § 236 a, stk. 1, at hvis skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges, har uafklarede økonomiske forhold, kan skifteretten i kendelsen om gældssanering bestemme, at gældssaneringsagen kan genoptages med henblik på en ændring af den procent, hvortil fordringen nedsættes. Det er Finansrådets opfattelse, at det første "kan" bør ændres til "skal". Det skal være standard, at hvis kreditorerne skal acceptere, at gældssaneringskendelsen kan afsiges, før skyldne-

R E A L K R E D I T R Å D E T

Justitsministeriet
 Procesretskontoret
 Slotsholmsgade 10
 1216 København K

1. oktober 2004
 E 146- sjp

Betænkning om gældssanering

Realkreditrådet har den 16. august i år modtaget nævnte betænkning i høring.

Vi har en række bemærkninger.

Generelt

En målsætning med gældssaneringsinstituttet er, at visse skyldnere så at sige får chancen for at "starte på en frisk" - i hvert fald i økonomiske henseende. Der kan fremføres en række såvel økonomiske samt samfundsmæssige og ikke mindst menneskelige argumenter til støtte for en sådan ordning. Ved de afvejninger, der skal foretages ved udformning af reglerne om gældssanering, er det efter vores opfattelse også helt afgørende, at hensynet til kreditgiverne tillægges stor vægt. Uanset, at der er væsentlige hensyn at tage til skyldnerne – konkret eller generelt – skal disse hensyn altid vejes op mod bl.a. hensynene til kreditgiverne. Det bør heri også indgå, at reguleringen ikke generelt påvirker kreditgivernes retsstilling på en sådan måde, at dette kan have mere generelle negative effekter på kreditgivningen.

Gældssaneringens virkninger på pantsikrede fordringer

Realkreditrådet er betænkelig over for indførelse af den foreslåede regel i § 199a. Det er vores opfattelse, at denne regel ikke i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til kreditgiverne.

Den foreslåede regel bryder med det almindeligt gældende princip om, at tingligt beskyttede krav i almindelighed har fortrin frem for usikrede krav. Herover for står Konkursrådets bemærkninger på betænkningens side 223 om, at en regel, hvorefter gældssaneringssagen kan genoptages ved væsentlige værdstigninger i afdragsperioden, strider mod det gældende princip om, at vilkårene for gældssaneringen fastlægges ved afsigelsen af kendelsen.

Konkursrådets begrundelse er efter Realkreditrådets opfattelse ikke tungtvejende over for de helt grundlæggende principper om beskyttelsen af tingligt sikrede krav. Den foreslåede regel er desuden ensidigt til gunst for den gældssaneringssøgende. Det kan eksempelvis tænkes, at der søges om gældssanering på et tidspunkt, hvor ejendomspriserne er på et lavpunkt, hvorefter der i årene efter kommer en markant og vedvarende stigning i ejendomspriserne. I denne situation kan en betydelig del af panthavernes tilgodehavende blive saneret væk og pant haverne må samtidig se til, at den gældssanerede indhøster de gevinster, der kommer som følge af prisstigningerne i afdragsperioden.

Her kan det naturligtvis indvendes, at den modsatte situation kan være til panthavernes fordel. Hertil er at sige, at den, der søger gældssanering, har muligheden for at vælge, om han

Justitsministeriets 6/10-04

Lovafdeling

16 2004-711-14 1/3

R E A L K R E D I T R Å D E T

I en lang række tilfælde ejes faste ejendomme af flere personer, der også hæfter solidarisk for den indestående gæld i ejendommen. Hvis kun en af disse debitorer søger gældssanering, tager vi det for givet, at den foreslåede regel ikke finder anvendelse. Det er dermed også af meget stor betydning, at reglerne effektivt hindrer, at debitorerne kan arrangere sig alene eller især med en målsætning om at blive omfattet af den foreslåede regel, fx ved at overdrage ejendommen, således den gældssaneringssøgende bliver enejer af ejendommen.

Med venlig hilsen

Steen Jul Petersen

Derudover skal F&P bemærke, at man er enig i behovet for en præcisering i lovgivningen af, hvorledes pensionsordninger skal behandles i forbindelse med gældssanering. F&P kan desuden tilslutte sig Konkursrådets betragtninger, side 122, om, at udviklingen på pensionsområdet taler med stadig større vægt for, at realisation ikke skal være en tvungen forudsætning for gældssanering, idet et sådant krav vil efterlade en persongruppe uden nogen reel pensionsopsparing. Ligesom F&P fuldt ud kan tilslutte sig, at det ikke skal være muligt at benytte pensionsordninger som kreditorly i forbindelse med en forestående gældssanering.

Specifikke bemærkninger

Afsnit 7.1.2.1, side 97, afsnittet om pensions- og livsforsikring

Det nævnes, at pensions- og livsforsikring er omfattet af Lov om finansiel virksomhed og forsikringsaftaleloven. Dette gør sig imidlertid også gældende for tværgående pensionskasser, som er nævnt i afsnittet ovenfor, uden at der dog her er henvist til de pågældende love.

Det nævnes desuden, at der kan være tale om alderspension, invalideydelse og/eller efterladteydelse, om rentepension, sumudbetaling og/eller ratepension, og om arbejdstager- og/eller privatpension. Det samme gør sig igen gældende for ordninger i tværgående pensionskasser.

Afsnit 7.1.2.1, side 98

Det fremgår, at kapital- og rateforsikring som hovedregel kan genkøbes, og at udbetaling fra en arbejdsmarkedspension kræver samtykke fra arbejdsgiveren.

Dertil skal F&P bemærke, at det for det første ikke er sikkert, at en arbejdsmarkedspension kan genkøbes, hvilket dog også nævnes senere i betænkningen. For det andet er det et altovervejende aftalevilkår, at såfremt ordningen overhovedet kan genkøbes, kan det tidligst ske i forbindelse med fratrædelse. Det skyldes, at selve formålet med pensionen er forsørgelse ved alderdom og invaliditet. Det skal i den forbindelse påpeges, at ikke blot pensionsordninger, hvor private arbejdsgivere er aftaleparter, har begrænsede genkøbsmuligheder. Også mange offentligt ansatte har pensionsordninger med endog meget restriktive genkøbsbestemmelser.

Dette aftalevilkår, som er meget udbredt, synes der imidlertid slet ikke taget højde for i betænkningen. Efter F&P's vurdering er dette en alvorlig mangel i betænkningens beskrivelse af arbejdsmarkedspensionsordninger og muligheden for genkøb, bl.a. også set i relation til lovudkastet § 222 a, jf. nedenfor.

Afsnit 7.1.2.2, side 99

Det fremgår af sidste afsnit, at for så vidt angår pensionsordninger, der kommer til udbetaling i afdragsperioden, er udgangspunktet i praksis, at i hvert fald afkastet af det udbetalte beløb tages i betragtning ved fastsættelsen af dividendens størrelse. F&P er i tvivl om, hvad der menes hermed, da eksempelvis en livrente sjældent oppebærer et afkast efter udbetaling, da den udbetales løbende og som sådan også forbruges løbende. Afkast, der er tilskrevet pensionsordningen i optjeningsperioden, vil typisk blive anvendt til en løbende opskrivning af forsikringsydelsen, og det vil således ikke være muligt at identificere afkastet på udbetalingstidspunktet.

den skyldner, der har passeret, eller i afdragsperioden vil passere den alder, hvor man kan få ordningen helt eller delvist udbetalt, at udbetaling faktisk sker.

Hertil skal F&P påpege, at såfremt ordningen er oprettet som led i et ansættelsesforhold, kan udbetaling være betinget af, at personen træder tilbage fra arbejdsmarkedet. Med et kriterium som nævnt ovenfor, kan dette betyde, at personen er tvunget til at lade sig alderspensionere ved eksempelvis alder 60 for at få gældssanering. F&P finder ikke, at det er i overensstemmelse med de politiske ønsker om at øge arbejdsstyrken at stille krav om, at folk overgår til passiv forsørgelse.

Lovudkastet § 222a

Det fremgår af udkastet til lovforslag om ændring af konkursloven § 222 a, at såfremt skyldneren har indbetalt et uforholdsmæssigt stort beløb på en pensionsordning efter den pågældendes formue- eller ansættelsesforhold på det tidspunkt betalingen fandt sted, skal et beløb svarende til det for meget indbetalte almindeligvis indgå i skyldneres forslag til gældens sanering. Videre følger det, at såfremt pensionsordningen er etableret som led i skyldnerens ansættelsesforhold, og såfremt ordningen har en tilbagekøbsværdi, kan skifteretten på skyldnerens begæring bestemme, at pensionsordningen helt eller delvist ophæves.

Umiddelbart forekommer det slet ikke klart nok, hvornår en indbetaling udgør et uforholdsmæssigt stort beløb. Ønsket om supplerende indbetalinger kan have helt legitime formål. F.eks. er det ikke ualmindeligt, at en person, der er kommet sent i gang med pensionsopsparingen, indbetaler store beløb på ordningen. Ligesom eksempelvis selvstændige kan have meget uregelmæssige, herunder ganske store indbetalinger på en pensionsordning. Man kan også ønske at bevare dækningerne i en arbejdsmarkedspension på trods af nedsat arbejdstid eller anden nedgang i løn og dermed i pensionsbidrag eller at indskyde et større beløb på en pensionsordning i form af overførsel fra en allerede eksisterende ordning. Dette bør efter F&P's opfattelse ikke give anledning til, at der er tale om uforholdsmæssigt store beløb i konkurslovens forstand. Også i tilsagnsordninger, hvor pensionstilsagnet er fastsat som en procentdel af forsikredes slutløn, vil indbetalingen typisk stige betragteligt hen mod forsikredes pensionering, uden at dette kan betragtes som usædvanligt.

I forhold til tilsagnsordninger skal det desuden bemærkes, at tvangsophæves en sådan ordning pålægger Lov om tilsyn med firmapensionskasser arbejdsgiveren at indbetale et beløb af tilsvarende størrelse, da pensionsløftet ellers i modstrid med loven vil være uafdækket.

Desuden skal F&P påpege, at i pensionsordninger tegnet som led i et ansættelsesforhold, vil det ofte være arbejdsgiveren, der foretager den faktiske indbetaling, uanset om det er skyldneren eller arbejdsgiveren, der finansierer indbetalingen. Det bør derfor præciseres, hvad der menes med "skyldneren" i bestemmelsens første linje.

Derudover må F&P tage afstand til lovforslagets § 222 a, stk. 1, 2. pkt.

Det er F&P's opfattelse, at denne regel griber afgørende ind i aftaleforholdet mellem arbejdsgiver og pensionsinstitut, bl.a. også henset til, at der kan være tilknyttet et aftalevilkår, hvorefter genkøb kun kan ske i forbindelse med eller efter fratrædelse.

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att. Per Fiig
Slotholmsgade 10
DK-1216 København K

Jmt. modt.

15 OKT. 2004

Vores ref. ASE/hi

Journalnr. 1.3.4.2-004

Deres ref.

Dato 14.10.2004

Kære Per Fiig

Indledningsvis vil jeg takke for et konstruktivt møde, hvor en række forhold vedr. lovforslaget i Konkursrådets betænkning blev afklaret på en efter vores opfattelse positiv måde. Vi har blandt vores medlemmer undersøgt de spørgsmål, som vi lovede og kan på baggrund heraf oplyse følgende:

- I visse pensionsselskaber, primært de selskaber der ved siden af arbejdsmarkedspensionsordninger også tegner individuelle pensionsordninger, findes der pensionsordninger, hvor eneste betingelse for genkøb er arbejdsgiverens accept. Ses der på det samlede marked for overenskomst- og firmaaftalte arbejdsmarkedspensioner, er det dog et fåtal.
- Det er almindeligt, at der også efter fratræden er krav om den tidligere arbejdsgivers samtykke for, at et genkøb kan finde sted. Et af vores medlemsselskaber oplyser, at dette bl.a. er tilfældet i flere ordninger, hvor staten er arbejdsgiver, og hvor staten ikke ønsker at give samtykke til genkøb selv efter fratræden.
- I de ordninger, hvor der er genkøbsadgang alene betinget af arbejdsgiverens samtykke, synes det generelt at være muligt at foretage et delvist genkøb af ordningen, hvortil der fortsat er præmiebetaling. Kunden kan således fortsætte indbetalingen med uændret præmie uden at skulle afgive helbredsoplysninger.
- Måtte der af den ene eller anden grund i forbindelse med det delvise genkøb ske en omskrivning af forsikringen til fripolice, vil det sædvanligvis kræve nye helbredsoplysninger, hvis man på et senere tidspunkt ønsker at genoptage præmiebetalingen på den omskrevne forsikring.
- Hvorvidt der for arbejdsgiveren vil være tale om overenskomstbrud, hvis der alene er krav om, at den ekstraordinære indbetaling skal genkøbes, må afhænge af en konkret vurdering. Der kan således godt tænkes situationer, hvor den ekstraordinære indbetaling (afhængig af hvordan den defineres) er hjemlet i overenskomst eller anden aftale. Eksempelvis hvor der er krav om, at en fratrædelsesgodtgørelse skal indgå på en pensionsordning.

Akt.nr. 35

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR.-711-0114

Jmt. modt.

10 OKT. 2004

Justitsministeriet
 Lovafdelingen
 Slot
 sholmsgade 10
 1216 København K

Att.: Per Fiig

Dato: 8. oktober 2004
 Deres ref.: 2004-711-0114
 Vores ref.: 175 LAK/HER/amj

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

HTS-I har modtaget Konkursrådets betænkning om gældssanering til høring.

HTS-I er enig i, at de nuværende betingelser for opnåelse af gældssanering, således som de er udviklet i praksis fastholdes og kodificeres.

Ligeledes tiltræder HTS-I, at der tilstræbes en ensartet praksis i skifteretterne.

HTS-I er enig med Konkursrådet i, at lønindeholdelse ikke må finde sted efter indledning af gældssanering og at bankkreditorer ikke kan modregne i pensionsordninger, i det omfang de ophæves.

Ligeledes er HTS-I enig i, at pantefordringer, der overstiger den vurderede handelsværdi af skyldnerens bolig plus 10 % inddrages i gældssaneringskendelsen.

HTS-I er enig i Konkursrådets betragtninger om gældssanering for "iværksættere".

Særligt tiltræder HTS-I, at de foreslåede regler om gældssanering i forbindelse med konkurs udstrækkes til alle konkursramte erhvervsdrivende, uanset om disse kan betegnes som iværksættere, uanset om de har drevet deres virksomhed personligt eller i selskabsform og uanset om gælden skyldes kautionsforpligtelser. Afgørende er, at afgrænsningen sker efter gældens karakter (hidrørende fra erhvervsvirksomhedens drift).

HTS-I tiltræder, at gældssanering af den konkursramte erhvervsdrivende skyldner kun kan ske under mindst samme betingelser som ved gældssanering udenfor konkurs.

Dog er HTS-I enig med Konkursrådet i, at gældssanering i konkurs for erhvervsdrivende ikke nødvendigvis kræver et overblik over skyldnerens aktuelle og kommende indtægtsforhold. Derimod er det fortsat nødvendigt, at der er klarhed over omfanget af den erhvervsdrivendes gældsforpligtelser førend, der kan afsiges kendelse om gældssanering for den erhvervsdrivende.

Som påpeget af Konkursrådet er det vigtigt, at en ordning for gældssanering af erhvervsdrivende skyldnere i forbindelse med konkurs ikke kan misbruges. HTS-I er

HTS · Handel, Transport
 og Serviceerhvervene
 Børsen
 1217 København K
 Telefon 70 13 12 00
 Telefax 70 13 12 01
 hts@hts.dk
 www.hts.dk

Akt.nr. 29

 Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR.-711-0114

DANSK INDUSTRI

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 3377 3377 · Fax 3377 3300
di@di.dk · www.di.dk

Justitsministeriet
Att.: Per Fiig
Slotsholmsgade 10
1216 København K

4. oktober 2004

JVK

Deres sagsnr.:

PFN20300

Høringssvar: Konkursrådets betænkning om gældssanering.

DI har fra Justitsministeriet modtaget betænkning 1449/2004 om gældssanering (afgivet af Konkursrådet) med anmodning om en udtalelse.

Betænkningen giver ikke DI anledning til bemærkninger.

DI er orienteret om, at Dansk Arbejdsgiverforening har bemærkninger til betænkningen. DI finder det væsentligt, at man forholder sig hertil.

Med venlig hilsen

Jens Valdemar Krenchel
Chefkonsulent

hed inden for en kortere periode. Derfor afskærer kravet om stabile økonomiske forhold reelt mange konkursramte fra at få saneret deres gæld og starte virksomhed på ny i en længere år-række efter en konkurs.

Skyldnerens økonomiske forhold

I betænkningen understreger Konkursrådet nødvendigheden af, at der ikke stilles krav om, at skyldnerens økonomiske forhold i almindelighed skal være afklarede som betingelse for at meddele gældssanering i forbindelse med konkurs. Konkursrådet fortsætter:

"Dette betyder, at der bør kunne meddeles en skyldner gældssanering, selv om skyldnerens indtægtsforhold er behæftet med en væsentlig usikkerhed, f.eks. fordi skyldneren kort tid før sagens behandling har startet en ny erhvervsvirksomhed, eller hvis skyldneren for tiden, f.eks. er arbejdsløs. Tilsvarende vil skulle gælde, hvis f.eks. skyldnerens boligforhold for tiden er uafklarede, og udgiften til bolig derfor er behæftet med en væsentlig usikkerhed." (Betænkningen side 391).

Dette er en meget vigtig lempelse i forhold til den nuværende praksis, men det skal naturligvis sikres, at der fastlægges nogle kriterier, så konkursrytteri undgås. Ved at integrere den nye ordning i en konkursbehandling får man sikkerhed for, at forholdene i den konkursramte virksomhed er ordentlig undersøgt. Det sker ved undersøgelser foretaget af den "kurator", som gennemfører konkursbehandlingen sammen med skifteretten.

Det er væsentligt at udnytte de kreative og innovative kræfter, der måtte have ideer til og være motiveret for at starte virksomhed, så snart deres gældssanering er færdigbehandlet. Disse personers gode ideer skal ikke ligge stille og forældes på grund af en "karensperiode". Dertil vil de, såvel som samfundet, være bedre stillet med at sætte en grænse for antallet af gange, de kan få gældssanering.

Dansk Handel & Service foreslår at begrænse antallet af gange, man kan blive hjulpet efter den smidige model til f.eks. to gange. Denne løsningsmodel vil være bedre og mere smidig end betænkningens forslag om, at der skal gå 10 år efter første gældssanering før end personen kan ansøge om en gældssanering igen.

Der skal sættes beløbsgrænser på størrelsen af den samlede gæld i sager, der kan behandles efter det lempelige saneringssystem, ligesom der skal ses på, hvordan gælden er opstået, og at der ikke systematisk er oparbejdet f.eks. gæld til det offentlige. Men gæld til det offentlige er ikke isoleret set noget, der skal forhindre, at iværksætteren kan blive saneret økonomisk efter nogle mere fleksible regler.

Afdragsperiode

I betænkningen afviser Konkursrådet at forkorte afdragsperioden:

"Konkursrådet finder ud fra en insolvensretlig vurdering, herunder hensynet til at sikre helheden i gældssaneringssystemet, ikke grundlag for at anbefale, at der generelt indføres en kortere afdragsperiode for en særlig gruppe af skyldnere."

HÅNDVÆRKSRADET

Telefax: 33 93 35 10

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Per Fiig

Den 6. oktober

Ref.: +/kaa

Vedr. Deres sagsnr. 2004-711-0114 - Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Brygge 26
Postboks 1990
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 92 01 74
Giro nr. 6 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

Håndværksrådet støtter de forslag, som fremgår af betænkningen fra Konkursrådets betænkning om gældssanering. Det helt afgørende for Håndværksrådet er, at man opretholder en rimelig balance ved gældssanering af eksempelvis iværksættere, så man forholder sig til, om der er tale om uansvarlige eller i værste fald tilsigtede sammenbrud for at fratage andre virksomheder betaling. Det fremgår af Konkursrådets betænkning, at man er opmærksom på nødvendigheden af den sådan balance, og vi forventer i den senere udformning af de endelige regler, at denne balance opretholdes.

For så vidt angår forslaget om, at offentlige myndigheder skal fralægge sig den fyldestgørelse, som er indvundet ved lønindeholdelse efter indledning af en gældssaneringssag, er Håndværksrådet i princippet enig heri. Håndværksrådet finder dog anledning til at fremføre et gammelt ønske fra Håndværksrådet om, at private også får adgang til lønindeholdelse. Hvis man derfor ikke fjerner det offentliges adgang til lønindeholdelse efter indledning af en gældssaneringssag, er der efter Håndværksrådets opfattelse yderligere et argument for også at indføre adgang til lønindeholdelse for private krav. På den ene eller anden måde bør der således i denne sammenhæng være en ligestilling af gæld til det offentlige og gæld til private.

Endelig for så vidt angår forslaget om proklama er det Håndværksrådet generelle opfattelse, at proklamafristen på 8 uger som i dødsboskifteloven er for kort og i hvert fald bør forlænges til 10 uger.

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
30 SEP. 2004

Den 29. september 2004
BB/ame

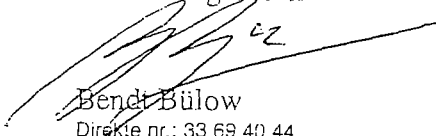
Sagsnr. 200400755-3

LIBERALE ERHVERVS RÅD

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Det skal hermed meddeles, at Liberale Erhvervs Råd ikke har bemærkninger til ovennævnte betænkning.

Med venlig hilsen

Bendt Bülow
Direkte nr.: 33 69 40 44
E-mail: bb@liber.dk

Jmt. Mdt.
26 AUG. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

København, den
25. august 2004
J.nr. H.6
MA/ev
Dir.tlf. 3264 4564
e-mail: ma@de.dk

Vedr.: Deres sagsnr. 2004-711-0114 – Høring om Konkursrådets betænkning om
gældssanering

Idet der henvises til den af Justitsministeriet udaterede skrivelse fremsendte betænkning om gældssanering kan det oplyses, at Dansk Ejendomsmæglerforening ikke har nogen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Michael Andersen
Chefjurist, advokat

Akt.nr. 2

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004NR.-711-0114

Dansk Ejendomsmæglerforening

Islands Brygge 43

DK-2500 København S

Tlf.: +45 7025 0999

Fax: +45 3264 4599

E-mail: de@de.dk

Internet: www.de.dk

enskomstparterne. Det er alene overenskomstparterne, som kan dispensere fra overenskomstens bestemmelser og dermed sikre den enkelte arbejdsgiver mod at begå overenskomstbrud.

På den baggrund finder DA, at forslaget til § 222 a, stk. 1, 2. pkt. ikke er i overensstemmelse med de aftalemæssige forhold på arbejdsmarkedet. Efter DA's opfattelse bør denne del udgå af forslaget.

Udover de aftalemæssige forhold på arbejdsmarkedet kan andre – eksempelvis en fraskilt ægtefælle – have rettigheder i forhold til en pensionsordning (enkepensionsloven), hvorfor der ikke uden samtykke fra denne blot kan aftales en ophævelse af ordningen.

Endvidere giver det anledning til betænkelighed, at Skifteretten efter forslaget på grundlag af en rimelighedsvurdering skal kunne beslutte at pensionsindbetalinger, som på indbetalings-tidspunktet var sædvanlige og rimelige for en person med det pågældende erhverv og indkomst senere vurderes at være uforholdsmæssigt store.

Der bør i lovgivningen eller i det mindste i bemærkningerne formuleres nogle klarere kriterier for det skøn, som Skifteretten skal udøve. Uden nogle klare kriterier for, hvornår reglen kan anvendes, lever forslaget ikke op til de opstillede målsætninger for lovforslaget – nemlig klare og enkle regler, som kan lette administrationen af gældssaneringsager.

Samtidig bør det efter DA's opfattelse sikres, at reglen alene kan anvendes i absolutte undtagelsestilfælde, og at alle sædvanlige ordninger som eksempelvis aftalt af arbejdsmarkedets parter ved overenskomstforhandlingerne aldrig vil kunne inddrages efter denne bestemmelse.

Endelig finder DA, at kravet om udbetaling af en pensionsordning, straks når udbetalingskriterierne opfyldes – f.eks. ved alder 60 – virker for absolut. Udbetaling fra en pensionsordning forudsætter normalt, at personen er fratrukket ansættelsesforholdet. Det vil imidlertid oftest hverken være i den enkeltes, kreditorernes eller samfundets interesse, at en skyldner tvinges til at forlade arbejdsmarkedet. Derfor bør der ske en nuancering af denne del af overvejelserne i betænkningen.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Steen Müntzberg

Derfor bør der ikke ved gældssanering kunne ske ophævelse af en pensionsordning etableret indenfor rammerne af en kollektiv overenskomst.

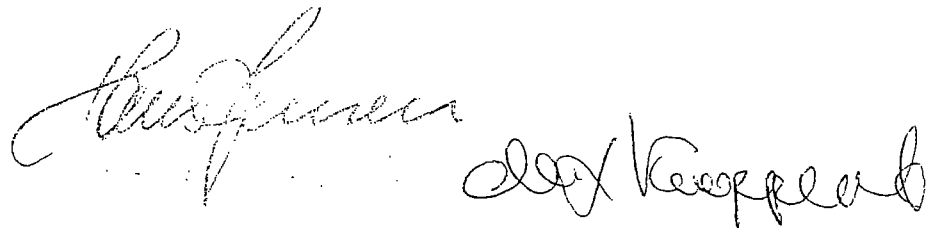
Forslaget til § 222 a, stk. 1, 2. pkt., tager ikke højde for de særlige vilkår i det kollektive aftalesystem.

Betænkningens forslag om, at Skifteretten efter en rimelighedsvurdering skal kunne beslutte, at pensionsindbetalinger, der oprindeligt ansås for sædvanlige, men efterfølgende vurderes at være uforholdsmæssigt store, forekommer for vidtgående eller for uklar.

Det bør efter vores opfattelse præciseres, at sædvanlige ordninger som de, der er etableret og aftalt ved de kollektive overenskomstforhandlinger, ikke vil kunne inddrages efter denne bestemmelse.

Det tilføjes, at etablering af pensionsordninger i de kollektive overenskomster har været støttet af skiftende regeringer og Folketing.

P. D. V.

Akt.nr. 24

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mod.
14 Jan. 2005

Den 13. januar 2005
J.nr. 3933.24 [10.09] /LFN

Justitsministeriet
Lovafdelingen 2005 NR. 711-0004

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering).

Hermed følger høringssvar fra De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) til forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering).

Mennesker med handicap og kroniske sygdomme er overrepræsenterede blandt de mennesker, som søger og får gældssanering.

Der foreligger ingen specifikke undersøgelser på feltet, men vi må gå ud fra, at dette skyldes to forhold. For det første, at mennesker, som pludseligt får et handicap eller en kronisk sygdom, oplever stor nedgang i indkomst, og ikke har mulighed for tilstrækkeligt hurtigt at omstille private udgifter til det nye – og lavere – indkomstgrundlag, som man typisk vil have på sygedagpenge eller førtidspension. For det andet, at mennesker, som pludseligt får et handicap eller en kronisk sygdom, i højere grad end andre er berettiget til gældssanering, i det der ikke er så stor udsigt til forbedring af indkomstforholdene inden for overskuelig fremtid.

Vi finder, at det er helt rimeligt, at mennesker som får handicap eller kronisk sygdom har gode muligheder for at opnå gældssanering. Der er for manges vedkommende kun ringe muligheder for at kunne betale gælden tilbage, samtidig er det at have uoverskuelig gæld et forhold, der for mange er meget belastende samtidig med, at man skal nyorientere sig i den nye dagligdag med handicap eller sygdom.

Imidlertid forekommer det hverken hensigtsmæssigt eller rimeligt, at mennesker som får et pludseligt opstået handicap eller kronisk sygdom – hvad enten det er som led i et progredierende sygdomsforløb eller ulykke – kommer i en situation, hvor økonomien ikke kan hænge